

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:435

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:435 Matchningsanställningar

av Fredrik Christensson (C)

Interpellationen kommer att besvaras den 17 april.

Skälet till dröjsmålet är inbokade resor och engagemang som inte kan ändras.

Stockholm den 8 april 2015

Arbetsmarknadsdepartementet

Ylva Johansson (S)

Enligt uppdrag

Catharina Nordlander

Tf. expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:487

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:487 Fritidspeng

av Saila Quicklund (M)

Interpellationen kommer att besvaras den 19 maj 2015.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 9 april 2015

Socialdepartementet

Gabriel Wikström (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner
2014/15:104 till utrikesutskottet
2014/15:107 till utbildningsutskottet

Skrivelse
2014/15:106 till utbildningsutskottet

Motioner
2014/15:3066 och 3067 till konstitutionsutskottet
2014/15:3068 till försvarsutskottet

§ 3 Svar på interpellation 2014/15:422 om resursslöseri med invandrade läkares kompetens

Anf. 1 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Lotta Finstorp har frågat mig vad jag tänker göra för att invandrade läkare och andra välutbildade grupper snabbare ska komma i jobb.

Vi har betydande matchningsproblem på den svenska arbetsmarknaden. Många, inte minst utrikesfödda, har i dag arbeten under sin kompetensnivå. De personer som kommer till Sverige och får ett jobb med lägre kvalifikationskrav riskerar att fastna i yrken där deras tidigare yrkeskunnande går förlorat.

Riksrevisionens rapport från 2014 visade på effektivitetsbrister i statens insatser för att ta till vara och utveckla nyanländas kompetens. Liknande slutsatser drar Saco i rapporten *Vad kostar en akademiker?*

Många nyanlända har både utbildning och erfarenhet i yrken där det råder brist på utbildad och erfaren arbetskraft på den svenska arbetsmarknaden. Att vi inte på ett bättre sätt tar till vara dessa personers kunskap och färdigheter innebär ett slöseri av resurser och en betydande förlust både för enskilda individer och för samhället som helhet.

Regeringen anser att det är viktigt att förkorta väntetiderna för invandrade läkare att få svensk legitimation. Regeringen har i februari 2015 gett utökade medel till Socialstyrelsens verksamhet att anordna medicinska kunskapsprov samt kurser och prov i samhälls- och författningskunskap för hälso- och sjukvårdspersonal som har utbildning från ett land utanför EU/EES. Detta ger Socialstyrelsen bättre förutsättningar att arbeta med validering av utländsk vårdpersonal.

Handläggningstiderna för bedömning av utländska akademiska utbildningar är långa, framför allt eftersom antalet ansökningar om bedömning har ökat snabbt. Därför har Universitets- och högskolerådets bedömningsverksamhet förstärkts för 2015.

För 2015 har även medel tillförts för kompletterande utbildningar för personer med avslutad utländsk högskoleutbildning eller annan avslutad eftergymnasial utbildning som motsvarar en utbildning enligt högskolelagen.

Vidare har Myndigheten för yrkeshögskolan fått i uppdrag att utifrån ett mångfaldsperspektiv bredda rekryteringen av sökande till yrkeshögskolan. I det arbetet ingår särskilt att uppmärksamma den möjlighet som finns att anta sökande utifrån reell kompetens. Myndigheten har också fått i uppdrag att ta fram stödmaterial för utbildningsanordnarna om behörighet, urval och antagning där det särskilt ska framgå hur reell kompetens ska vägas in i behörighetsbedömningen.

Det pågår en utredning inom Regeringskansliet med uppdrag att föreslå överblickbara system för validering. Regeringen kommer att analysera utredningens slutsatser och förslag.

För att nyanlända snabbare ska kunna etablera sig på svensk arbetsmarknad har regeringen även inlett samtal med arbetsmarknadens parter för ett så kallat snabbspår in på arbetsmarknaden. Regeringen vill tillsammans med parterna och Arbetsförmedlingen hitta former och insatser för att på bästa sätt ta till vara värdefull kompetens hos nyanlända med utbildning eller erfarenhet i bristyrken så att dessa snabbare kan matchas mot branschens och företags behov.

Anf. 2 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för svaret. Det visar att vi har en samsyn om att det är ett resursslöseri på både individnivå och samhällsnivå att dessa välutbildade akademiker i bristyrken inte kommer ut på arbetsmarknaden så fort som möjligt.

Anledningen till att jag ställde interpellationen är dels att jag har motionerat i ämnet, dels alla de mejl och telefonsamtal som jag har fått från frustrerade människor med utländska examina och kompetenser som inte kommer ut på arbetsmarknaden trots att vi skriker efter arbetskraft, framför allt efter läkare och sjuksköterskor inom vården.

Det finns även en annan aspekt. Kunskap är en färskvara. Ju längre det går utan att man får arbeta i sitt yrke, desto mer försvinner den kunskap man har tillgodogjort sig i sitt hemland.

Valideringen är en sak som måste gå snabbare, men hela processen måste också gå betydligt snabbare – utan att vi gör avkall på kvaliteten.

Att så snabbt som möjligt få börja jobba i sitt yrke är en viktig del i att bli självförsörjande och få bättre självförtroende. Det är också viktigt för integrationen i samhället.

Vi har ett skriande behov av dessa människor. Många av dem som kommer från Syrien har just de kompetenser vi behöver. Jag läste om ett landsting som åker runt på flyktingförläggningar och frågar efter läkare och sjuksköterskor, för man vill ge dem ett snabbspår – precis som regeringen talar om. Jag tror att ett snabbspår kan vara en lösning, beroende på hur det utformas. En av mina frågor är därför hur ett sådant skulle kunna se ut. Det får ju inte bli så att vi gör avkall på kvaliteten. Vi måste säkerställa att dessa personer har rätt kompetens och rätt utbildning.

Dessa välutbildade människor är så att säga lågt hängande frukter. De måste vara de absolut enklaste att få i arbete. Men då måste processen gå betydligt snabbare.

För en tid sedan skrev tio fackförbund till Socialstyrelsens gd med en kopia till berörda departement. I brevet riktas kraftig kritik mot Socialstyrelsens handläggningstider för utlandsutbildad hälso- och sjukvårdspersonal. Handläggningstiderna är enligt brevet åtta till tio

månader, och det är enbart för att få sitt utbildnings- och behörighetsbevis granskat. Sedan tar processen flera år innan man kommer i full sysselsättning inom sitt yrke, om man är läkare, till exempel.

Det är viktigt att vi inte ser arbetslöshet och integration i klump, utan vi måste våga lyfta ut de här personerna ur gruppen och ge dem en egen möjlighet, kanske via ett snabbspår eller på något annat sätt, och individanpassa betydligt mer än vad vi gör i dag.

Det är orimligt att handläggningstiderna är så långa. Mina frågor till ministern är: Hur kommer snabbspåret att se ut? Hur långt har ni kommit avseende det?

Anf. 3 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tackar Lotta Finstorp för interpellationen. Det är en mycket viktig fråga, och jag förstår att vi i stora delar har en samsyn både vad gäller vikten av den och lösningarna på den.

Utmaningarna är betydande, och tiderna måste kortas. Samtidigt som man kortar tiderna när det gäller bedömningar och möjligheten att få sin svenska legitimation måste man också se till hur tiden används under tiden.

Lotta Finstorp tar upp exemplet där ett landsting åker runt och letar efter personal. Vi ser det lite som att leta efter nålen i höstacken, och vår uppgift måste bli att hitta en systematik i detta så att man inte hittar nålen genom att sätta sig på den. Vi måste få en systematik för att söka upp de personer som har den kompetens som efterfrågas på svensk arbetsmarknad, och, precis som Lotta Finstorp säger, skapa ett snabbspår rakt in i arbete för dessa människor. Det går ju att göra mycket snabbare.

I dag är en femtedel av Sveriges akademiker utrikes födda, så det är en viktig resurs för Sverige. Men i Sacos undersökning ser vi att åtta av tio svenskfödda akademiker jobbar i rätt yrke medan det bland akademiker födda i Afrika eller Asien bara är ungefär hälften som jobbar i rätt yrke. Det är ett stort slöseri på både individnivå och samhällsnivå.

Jag ska svara på frågorna. Jag har haft samtal med arbetsmarknadens parter i olika konstellationer för att inleda diskussionen om att skapa snabbspår. Ett av dessa handlade om offentlig sektor och tjänsteyrken i offentlig sektor. Där deltog bland andra Läkarförbundet, SKL, Psykologförbundet, Vårdförbundet, Kommunal och andra fackförbund.

Uppdraget när det gäller att skapa snabbspår är att de som är intresserade av att skapa ett sådant – som måste se olika ut för olika yrken och olika branscher – ska komma tillbaka till mig senast den 1 maj och berätta att man är intresserad och har gjort en konstellation av parter som vill samsas om detta snabbspår. Det kan vara två parter, och det kan också vara fler, men det måste vara från båda sidorna.

Hur kan det se ut? Det måste se väldigt olika ut, och det är därför jag ber parterna om hjälp. De har bättre kompetens i fråga om detta än vad Arbetsförmedlingen kan besitta i fråga om alla yrken. Ett exempel på sådant som kom upp under samtalen: Läkarförbundet tog upp vikten av att man kommer ut och arbetar i vården i väntan på att man får sin legitimation, så att man i alla fall arbetar inom vårdsektorn och på det viset tränar sin vårdsvenska och kan kombinera det med yrkesanpassad svenskundervisning till exempel. Det kan handla om att man arbetar som undersköterska under tiden som man väntar på att bli klar, så att man kan påbörja vägen mot att få fram läkarlegitimationen.

Det kan se olika ut för andra yrken. Psykologförbundet är kritiskt mot att man enbart validerar betygen, eftersom innehållet i den svenska psykologutbildningen inte styrs via kurser utan via måluppfyllelse. Då kan man tänka sig att kompetensen som psykolog skulle valideras utifrån faktisk kompetens snarare än lästa kurser.

Det finns flera olika angreppssätt. Min preliminära bedömning, sedan jag har haft de här trepartssamtalen, är att det finns en stor kompetens hos arbetsgivare och fackförbund och en stor vilja att använda den kompetensen för att ta emot sina nya kolleger och rekrytera ny personal. Jag är mycket optimistisk om resultatet av den dialogen.

Anf. 4 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Jag hoppas att ministern inte glömde att ha med vårdgivarna i den dialogen.

Det finns en revisionsrapport där jag hittade en intressant uträkning som handlar om utländska examina och resursslöseri som ligger ungefär i det härad som Saco har angett. Den rapporten från Riksrevisionen heter *Statliga insatser för akademiker med utländsk utbildning*. Där finns ett räkneexempel. Om 700 akademiker med utländsk utbildning skulle kunna etablera sig i sitt yrke på den svenska arbetsmarknaden en månad tidigare än vad de gör i dag skulle den samhällsekonomiska vinsten, alltså värdet av produktionstillskottet, bli ungefär 40 miljoner – om vi bara kunde få det en månad snabbare. Det är enormt mycket pengar. För individen handlar det också om självförtroende och att inte tappa sin kunskap från hemlandet.

Det är intressant att ministern nämnde just Psykologförbundet. Jag fick ett mejl för några veckor sedan från en pappa till en son som har läst sin masterexamen i psykologi på ett universitet i ett land i Europa som inte är engelsktalande. Här finns en annan problematik. Som ministern vet är det många ungdomar från Sverige som läser sina examina inom vårddycken i andra EU- eller EES-länder. Det är framför allt Ungern och Rumänien, och i Danmark läser man till exempel till läkare. Här finns också en problematik.

Den här pappan som mejlade till mig berättade om sin son, som har examen från ett EU-land. Jag kan tänka mig att det gäller generellt att man måste ha en PTP-praktik för att bli legitimerad, om man har en examen i psykologi. Men här säger Socialstyrelsen nej till möjligheten att göra den praktiken i Sverige och anser att praktiken ska göras i det land där man har tagit sin examen. Då kan vi tänka oss: Att sitta i två år och ha psykologsamtal på ungerska går inte, för man har tagit sin examen på engelska.

Jag skulle vilja fråga vad ministern avser att göra för alla de unga som hamnar i detta. De får inte ut sin legitimation, eftersom de inte får göra den här PTP-tjänstgöringen i Sverige. Det är en fråga som jag har.

Jag läste i Dagens Medicin om Valideringsutredningen. Det är intressant. Den utredningen kommer snart. Utredaren Elin Landell säger att hon inte kommer att gå in särskilt på processen för hälso- och sjukvårdens legitimationsyrken eftersom det är Socialstyrelsen som bedömer och fattar legitimationsbeslut. Jag skulle vilja höra vad ministern säger om det. Som jag ser det kanske man skulle behöva ytterligare en utredning. Efter det att ministern har suttit med dessa olika fackförbund

och intressenter kanske man behöver gå vidare, eftersom utredaren inte kommer att titta på detta just för hälso- och sjukvården.

Anf. 5 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag delar helt uppfattningen beträffande detta med snabbspår, att man där det verkligen finns ett behov på svensk arbetsmarknad kan lyfta ut de personer som har rätt kompetens. Det vinner alla på. Lotta Finstorp hade ju ett exempel med beräkningen om man bara kan korta en månad. Jag tror att det är möjligt att korta väsentligt mer än så. Då finns det stora vinster både för individen och för samhället, och det innebär att man upprätthåller kompetensen.

När en person får sitt första jobb, även om det inte är rätt jobb i förhållande till kompetensen, är det viktigt att man fortsätter tills man får rätt jobb. Ett exempel på det kan vara att man tar ett jobb i vården innan man kan jobba i det yrke där man är legitimerad. Jag tror att det är viktigt att hålla i den processen. Det var också lite av vad Riksrevisionen visade. Ofta fastnar man i det första jobbet, även om det inte är rätt jobb. Jag säger inte att det är fel att ta ett första jobb som inte stämmer med kompetensen, men det är viktigt att man går vidare, så att man hamnar rätt sedan.

Av dem som i dag finns i etableringsuppdrag är det nästan 30 procent som har en högskoleutbildning som är längre än två år. Det betyder att det är en fantastisk möjlighet för Sverige att ta till vara detta. Men det krävs stora förändringar. Man måste, tror jag, ha ett pragmatiskt förhållningssätt och förstå att detta är en stor möjlighet för Sverige.

Det är precis det vi försöker göra nu. Vi utnyttjar parterna och givetvis också Vårdföretagarna – de är också med i samtalen. Vi utnyttjar parternas kompetens och vilja att arbeta med detta, för att kunna åstadkomma pragmatiska lösningar. Ofta handlar det om små saker som behöver rättas till eller ändras i rutinerna för att man ska få en snabbare process, så att man inte fastnar i systemen.

Frågan om PTP-tjänstgöring kan jag inte tillräckligt väl för att kunna svara på. Det ligger utanför min kompetens. Däremot kan jag säga: Det är därför jag lyssnar på parterna. De har ofta den här typen av förslag på lösningar som är viktiga att lyssna på och som jag vill lyssna på.

Valideringsutredningen har ännu inte lämnat sina förslag. Jag känner inte till vad den kommer att föreslå, så jag vågar inte uttala mig om Valideringsutredningen ännu.

Anf. 6 LOTTA FINSTORP (M):

Herr talman! Det är precis som ministern antyder. Det är nästan en överlevnad för Sverige, utifrån de demografiska utmaningar som vi har, att bristyrkena blir tillsatta med kompetent personal. Det jag tycker är bekymmersamt är att Socialstyrelsen har fått ett tillflöde med pengar på 8,6 miljoner men att det inte har hänt något. Om Socialstyrelsen uppfattar situationen som att de inte kan lösa detta trots att de har fått ett tillskott på medel kan jag utifrån förvaltningsrätten och lagstiftningen undra: Lever Socialstyrelsen verkligen upp till de krav som förvaltningslagen ställer på myndigheters serviceskyldighet och handläggning av ärenden rörande enskilda? Det är ju det som många av dem som hör av sig till mig undrar. Ska det fungera så här i Sverige?

Jag har ytterligare en fråga. Det är möjligt att ni i samtalen med fackförbunden kommer fram till att detta måste lösas snabbare. Delar ministern mina synpunkter kring detta och synpunkterna från de fackförbund som har skrivit brevet? Vad är det man kan göra ytterligare för att påskynda den processen? Det jag ser är att processen tar för lång tid. Där får vi inte minska kvaliteten, för det är ju absolut det viktigaste, att ha kvar kvalitetssäkringen i valideringen. Hur ska man kunna göra det på ett bra sätt?

Det finns något annat som också hör till ministerns område. Det handlar om att det är färre som söker till exempelvis vårdutbildningar. Novus har gjort en undersökning där 92 procent av de tillfrågade säger att de hellre vill jobba hos en privat vårdgivare än hos ett landsting. Det är ett viktigt medskick som jag vill göra till ministern.

Anf. 7 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Processen behöver påskyndas, och vi behöver också se hur vi använder tiden under den processen, så att den används så effektivt som möjligt, så att det inte blir väntetider för individen utan att tiden kan användas effektivt, naturligtvis till svenskutbildning men också till annan yrkesrelevant utbildning, till exempel språkutbildning, praktik eller tjänstgöring i sektorn, så att man är nära sitt blivande yrke. Båda de sakerna är viktiga.

En av de frågor som också togs upp spontant vid trepartssamtalen var dimensioneringen av AT- och ST-tjänster, som är dimensionerade utifrån svenska utbildningar och inte utifrån hur många personer som egentligen skulle behöva dessa tjänster. Det är också en partsgemensam fråga som kanske behöver lösas. Parterna får komma tillbaka till mig om regeringen i så fall behöver bidra på något sätt i detta.

Herr talman! Jag vill avsluta med att tacka för denna debatt. Detta är en viktig fråga. Jag hoppas och tror att Lotta Finstorp kommer att fortsätta att vara engagerad i den eftersom vi behöver många som är det.

Vi har ett stort behov av att tillsätta personer inom bristyrken. Inom vård och omsorg är det dessutom en pluskompetens att man också har kulturell och språklig kompetens som stämmer överens med många av dem som behöver vården. Det är en dubbel anledning till att vi behöver snabba på och förbättra denna process.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 4 Svar på interpellation 2014/15:429 om varsel och jobb som försvinner

Anf. 8 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Katarina Brännström har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta för att skapa goda förutsättningar för nya jobb i Sverige och hur jag avser att se till att Arbetsförmedlingens resurser används så att omställningen för dem som står utan arbete blir bra och effektiv.

Jag vill inledningsvis börja med att säga att det är viktigt att skilja på uppsägningar och varsel. Tidigare uppföljningar visar att ungefär två tredjedelar av alla varsel leder till uppsägningar och att många av dessa uppsagda hittar nya jobb direkt. Självklart är det här något som gäller övergripande och inte för varje enskilt varsel.

När det gäller företagens förutsättningar för att anställa och behålla personal är det centralt med ett konkurrenskraftigt och dynamiskt näringsliv. Det är angeläget att arbeta brett med insatser som främjar individens och företags förmåga och vilja till tillväxt. Regeringen har därför en jobbstrategi som bygger på en rad insatser inom tre områden.

För det första handlar det om investeringar för framtiden i transport- och it-infrastruktur, bostäder, forskning och ett bättre klimat.

För det andra behöver vi fler och växande företag. Vi vill stärka hela innovationskedjan, så att fler företag, innovatörer och entreprenörer lyckas utveckla sina idéer till framgångsrika produkter och tjänster. För att stärka Sveriges innovationsförmåga och konkurrenskraft har regeringen tillsatt ett innovationsråd som ska upprätthålla en löpande dialog mellan politik, näringsliv, akademi och fackföreningsrörelse.

För det tredje behövs utbildning för rätt kompetens och matchning, vilket kräver investeringar i skola, högskola och vuxenutbildning.

När det gäller frågan om hur Arbetsförmedlingens resurser används är det myndighetens uppdrag att använda de arbetsmarknadspolitiska verktyg som finns och att se till att resurserna fördelas så att de gör bäst nytta. Arbetsförmedlingen har goda förutsättningar och erfarenhet att agera utifrån större varsel. Arbetsförmedlingen har tillgång till olika insatser för att underlätta för de personer som drabbas av uppsägning. Det är viktigt att Arbetsförmedlingen samverkar med andra aktörer, till exempel trygghetsorganisationerna.

Anf. 9 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka arbetsmarknadsministern för svaret. Det var intressant. Mycket av det som sägs i svaret är ungefär det som den förra arbetsmarknadsministern Elisabeth Svantesson sa i sina svar på många av de interpellationer som kom och som handlade just om varsel.

Skillnaden är att de förslag till åtgärder som ministern nu räknar upp har vi ännu inte sett någonting av. Det känns som väldigt mycket klassisk socialdemokratisk retorik. Det talas till exempel om insatser som främjar individens och företags förmåga och vilja till tillväxt. Det finns inte en människa som kan säga emot det. Men det säger absolut ingenting om vad man vill göra konkret, och framför allt inte med en rödgrön regering där det finns inre motsättningar om åt vilket håll man vill gå. Detta gör det oklart.

Man säger att man vill stärka Sveriges innovationsförmåga och utbilda människor. Det är mycket bra. Men vad nytt ska komma på detta område?

Politiken måste inriktas mot fler jobb. Det är jobb som försvinner och som förmodligen aldrig kommer tillbaka, i alla fall inte alla jobb inom industrin.

Vi behöver en reformerad arbetsmarknad med enklare regler och nya enkla jobb, och där det också är billigare och enklare för företagen att leva, verka och anställa. Alla kan inte bli ingenjörer och högutbildade.

De arbetare på plåtföretaget i Värnamo som jag nämner i interpellationen vill faktiskt bara ha ett nytt jobb. Precis som jag är de säkert oroliga för att regeringens politik, där man varslar om höjda skatter på företag och höjda skatter på arbete, ska motverka precis det som arbetsmarknadsministern säger i sitt svar.

Hur ska det kunna bli en framväxt av enkla och nya jobb och nya företag? I stället borde man tala om hur man ska sänka trösklarna, sänka kostnaderna och förenkla reglerna. Men det finns inte med i svaret.

Det är också intressant att arbetslösheten enligt ILO kommer att öka i Sverige fram till 2019. Det är tvärt emot regeringens mål. Men detta ville arbetsmarknadsministern inte kommentera när rapporten kom, och LO svarar att de inte tror på det.

Men det handlar om mycket som påverkar svensk arbetsmarknad, och vi måste då ha ett svar på de nya utmaningar som kommer.

Med ökade kostnader för att anställa unga och med ökade kostnader för att anställa människor över 65 år är det svårt att se hur det ska kunna bli fler i arbete. Tvärtom gör man det svårare, och förmodligen blir det färre jobb. När man ändrar på RUT och ROT som har varit jobbstimulerande blir det än svårare att se hur dessa jobb ska kunna ersättas.

Jobben skapas inte i Rosenbad. Det har ministern sagt tidigare, och det är sant. Men de politiska förutsättningarna skapas i Rosenbad. Det går inte att fortsätta i gamla socialdemokratiska hjulspår, utan det krävs ett nytänkande. Det är inte ökade ersättningar och höjd a-kassa som ger några nya jobb. Det skapas inte heller några nya jobb genom att man gör det lättare och lönsammare att inte arbeta. Det måste till ett nytänkande. Eller också kan man fortsätta med den politik som alliansregeringen hade, då det faktiskt tillkom ca 300 000 nya jobb, trots att vi vet att det var både kris och lågkonjunktur under många år.

Det vore därför intressant att få något konkret förslag från arbetsmarknadsministern i stället för vackra ord.

Anf. 10 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är svårt att förlora val, Katarina Brännström, och jag förstår att du längtar tillbaka till den tid då det var Moderaterna som styrde i både Finansdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet. Men det är en politik som väljarna har underkänt ganska kraftfullt, bland annat därför att man inte klarade av jobben och därför att vi har en skyhögt arbetslöshet och mycket stora problem med matchningen på arbetsmarknaden.

Jag kommer säkert inte att kunna tillfredsställa Katarina Brännström eftersom hon skulle önska att den regering och den politik som fick underkänt av väljarna fick fortsätta. Men den regeringen fick inte fortsätta. Nu har vi en ny regering med en ny politik.

Förslagen som regeringen lade fram i höstas var en kraftfull stimulans för att få fram fler jobb genom stora och breda investeringar, genom satsningar på innovation och nyindustrialisering och genom stora satsningar på utbildning. Det var förslag som riksdagen röstade nej till. Därför har regeringen fått dröja med sina förslag. Men nästa vecka återkommer vi med våra budgetförslag, just för att skapa den stimulans för nya jobb som faktiskt krävs.

Jag delar inte uppfattningen att det framför allt är enkla jobb som behövs på svensk arbetsmarknad. Vi behöver många olika sorters jobb på svensk arbetsmarknad.

Vi ser i dag brister framför allt när det gäller yrkesutbildad arbetskraft. Vi har stora brister. Tittar vi bara ett eller två år framåt i tiden när det gäller den demografiska utvecklingen är det en mycket stor brist på yrkesutbildad arbetskraft. En av orsakerna är att gymnasieskolan, med de förändringar som genomfördes av den gamla regeringen, inte längre attraherar elever till yrkesprogrammen på samma sätt som tidigare. Men det är inte hela förklaringen, utan det finns också andra skäl till att det ser ut på det sättet.

Därför är det en viktig del i arbetsmarknadspolitiken att se till att vi kan utbilda människor och säkerställa att de lediga jobben kan tillsättas, så att de företag som har möjlighet att växa också kan göra det genom att på ett enkelt sätt få tag i personal med rätt kompetens.

Anf. 11 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag kan kontra med att säga att det är ännu svårare att vinna val än att förlora val. Och jag tror att det är ännu svårare att ta över regeringsmakten, framför allt efter alliansregeringen.

Vi har nu den svagaste regeringen i modern tid. Det är mycket som är svajigt och osäkert, och vi har ännu inte sett några förslag. Det ska bli spännande att se om det verkligen kommer några innovationer och något nytänkande på politikens område. Det som vi mest har hört talas om är vackra ord som innovationskatapult och industrikansler. Det känns väldigt gammaldags.

Det är nämligen inte där de nya jobben skapas eller växer till, utan det är i de nya branscherna – inom tjänstesektorn och genom en inhemsk efterfrågan. Även inom den industri som faktiskt fortfarande är stark i Sverige ersätts ju industrijobb med robotar och andra tillverkningsmetoder, vilket gör att det inte är fler anställda som kommer till. Därför behövs det jobb som de som nu har blivit varslade och kommer att bli av med sina jobb inom de här företagen och industrierna faktiskt kan ta. Alla kommer inte att kunna bli ingenjörer, även om Sverige skriker efter det.

Jag håller med ministern om att det är stor brist på högutbildad personal inom många områden. Men sanningen är ju att vi också har en stor grupp människor som har många svårigheter. Det är inte bara att de saknar utbildning, utan det kan vara andra svårigheter – som språk, funktionshinder och annat – som gör att de har väldigt svårt att komma in på svensk arbetsmarknad. Vad tänker regeringen göra för just dessa människor? Det behövs ju en bred pensel för att måla fram nya jobb, eller framför allt måla fram förutsättningar för nya jobb.

Varför behöll regeringen till exempel den sänkta restaurangmomsen? Vi införde den, och ni skällde på den under hela förra mandatperioden. Jo, ni behöll den därför att Miljöpartiet förmodligen säger att det är viktigt för jobben i restaurangbranschen. Det är väldigt många ungdomar som har fått jobb där; det är en inkörsport till arbetsmarknaden. Det blir nämligen billigare, och då blir det också en större efterfrågan och omsättning.

Svenskt Näringsliv har också kritiserat regeringen och säger att regeringen blundar för jobbskapande åtgärder, särskilt inom tjänstesektorn

och i småföretag. Ministern säger att hon träffar arbetsmarknadens parter, och det är jättebra. Men vad får hon höra? Vad lyssnar man på? Vad är det de säger när det gäller jobbstimulerande förslag? Vi har ännu inte sett någonting.

Jag tror alltså att ILO:s farhågor visst kan bli sanna. Vi har allt fler som kommer till Sverige, och vi har stora utmaningar framför oss. Regeringen tar lite lättvindigt på det genom att komma med vackra ord snarare än konkreta förslag. Jag efterlyser fortfarande *något* förslag. Det är märkligt att ha suttit åtta år i opposition, i väntan på att få ta över makten, och inte ha ett helt förråd av nytänk utöver 90-dagarsgarantin och de jobb som skulle bli till i offentlig sektor – som vi förmodligen inte kommer att se alls.

Anf. 12 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Man vet inte riktigt vad man ska svara på Katarina Brännströms svada, men låt mig säga så här: Det Sverige behöver för att skapa nya jobb är bland annat ekonomisk tillväxt. Vi behöver också stärka innovationsförmågan och innovationsklimatet för att kunna skapa förutsättningar för nya jobb att växa fram i hela landet. Vi behöver stärka forskningen och samarbetet mellan den offentligt finansierade forskningen och den forskning och utveckling som sker i det privata näringslivet.

Regeringen har tagit initiativ till ett innovationsråd där flera ministrar ingår tillsammans med ledande företrädare från näringsliv och forskning. Vi förbereder underlag för den forskningspolitiska propositionen. Vi har tillsatt en entreprenörskapsutredning som ska utreda innovations- och entreprenörskapsklimatet. Vi har börjat ta fram en nyindustrialiseringsstrategi. Vinnova har fått i uppdrag att finansiera företagsutveckling som sker i inkubatorer runt om i landet. Vi har aviserat en ny upphandlingsmyndighet.

Det är en lång rad förslag som handlar om skapandet av förutsättningar för nya jobb – många gånger i nya branscher, men inte bara där. Det skapas nämligen förnyelse även i gamla branscher; även om jobben och produktionen förändras blir branschen kvar, men med ett annat innehåll. Den förnyelse och innovation som sker inom branscher är alltså minst lika viktig som att nya branscher växer fram. Till detta vill jag lägga det mycket viktiga arbetet med att stimulera och underlätta svensk export. Vi är ett oerhört exportberoende land, och det är en viktig del av svensk ekonomisk tillväxt att vi kan ha en god export.

De här delarna ligger dock inte inom mitt ansvarsområde, utan mitt ansvarsområde är arbetsmarknadspolitik. Där handlar det framför allt om hur vi kan rusta människor för att de ska kunna ta de lediga jobben och hur vi kan hjälpa människor som hamnar i situationer av till exempel varsel som leder till arbetslöshet. Här gör regeringen, och vill göra, stora investeringar både i utbildning – det gäller framför allt reguljär utbildning – och i arbetsmarknadspolitik. Förslagen om budgetmässiga förstärkningar har röstats ned av riksdagen, och vi återkommer nästa vecka med nya förslag.

Många delar har dock kunnat genomföras redan nu. Därför har vi redan påbörjat en kraftfull avreglering av både arbetsmarknadspolitik och Arbetsförmedlingen, för att på ett bättre sätt kunna möta arbetslösas behov och arbetsgivarnas behov. Arbetsförmedlingen lägger nu om sitt arbete för

att på ett helt annat sätt än tidigare kunna koncentrera sig på kontakter och möten med arbetsgivare, för det är till syvende och sist arbetsgivare som ska anställa. Därför är det oerhört viktigt att arbetsmarknadspolitikerna och Arbetsförmedlingens arbete utformas så att man möter arbetsgivarnas behov, för att kunna säkerställa att de får tag i personal med rätt kompetens. Får man den matchningen att fungera leder det i sin tur till att företag kan växa, så att nya jobb skapas.

Anf. 13 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag kan hålla med om väldigt mycket av det arbetsmarknadsministern säger. Det är klart att vi behöver ekonomisk tillväxt – men hur? Det är det som är problemet. Det är klart att vi behöver innovationer, men det skapas inte heller i Rosenbad. Innovationer kommer nedifrån, oftast på områden där vi i politiken inte ens har fattat att de kommer.

Det behövs forskning – ja. Sverige är redan ett av de mest framstående länderna när det gäller forskning. Det finns ju ingen brist där. Det är jättebra att det kommer mer forskare, att forskningen utökas och att det sker förnyelse inom forskningsområdet, men det är ju inte så att det har stått still.

Ministern säger att det kommer en utredning om entreprenörskap. Det är jättebra, men entreprenörskap skapas ju där ute. Det handlar om möjligheten att starta och driva företag. Den gamla S-regeringen fördubblade aktiekapitalet, vilket gjorde det ännu svårare för mindre företag. Det är numera sänkt, och vi var på väg att sänka det ytterligare – till 25 000 kronor – för att unga, nya innovatörer och ungdomar med goda idéer skulle få möjlighet att skapa egna jobb. Ni måste ju komma med sådana förslag och inte bara sitta i olika utredningar.

Det känns väldigt mycket som strategier, men jag ska vänta och se. Det är väldigt spännande att se vad regeringen tänker göra. Det går nämligen inte att peka uppifrån, varken för att öka svensk export eller annat, utan det handlar om ett gynnsamt företagsklimat och om att göra det möjligt – och enklare – att anställa. Där har vi många utmaningar kvar på svensk arbetsmarknad. Sverige är det svåraste landet när det gäller att komma in och få ett fast jobb, och arbetsmarknadsministern borde fundera över vad vi kan göra åt det.

Anf. 14 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag vet inte vilka arbetsgivare Katarina Brännström har talat med. Alla jag talar med ber regeringen göra insatser för att främja svensk export. Man klarar sig inte utan stöd från en aktiv regering som arbetar för att främja svensk export. Arbetsgivare jag talar med understryker också vikten av att regeringen skapar förutsättningar för ett gott innovationsklimat, och där tror jag att vi också har att lära av andra länder.

Även om det är sant att Sverige satsar mycket på forskning gäller det huvudsakligen forskning som bedrivs inom företagen; vi är inte lika framstående när det gäller den offentligt finansierade forskningen. Jag menar att ett litet land som Sverige inte har råd att inte använda de resurser som satsas inom forskning och utveckling i det privata näringslivet i god samverkan med delar av den forskning som bedrivs inom universitet och högskolor. Jag tror att vi har mycket att vinna på att hitta effekter av

samverkan mellan dessa olika områden. Det finns alltså enligt min och regeringens uppfattning betydande delar där politiken spelar roll, och den här regeringen prioriterar de frågorna.

Avslutningsvis vill jag säga att det finns en ideologisk skillnad mellan min och Katarina Brännströms syn på hur man ska matcha människor mot arbetsmarknaden. Man kan välja att sänka priset på arbete, eller så kan man välja att höja värdet på människor. Jag väljer det senare.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 5 Svar på interpellationerna 2014/15:430 och 448 om ett längre arbetsliv

Anf. 15 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Katarina Brännström har frågat mig hur jag och regeringen ser på äldres insatser på svensk arbetsmarknad. Ser man behovet och i så fall hur ska jag och regeringen få äldre att fortsätta att arbeta om man försämrar villkoren?

Elisabeth Svantesson har frågat framtidsministern om statsrådet delar bilden av att fler kommer att behöva arbeta längre i framtiden samt frågat vilka politiska åtgärder som statsrådet anser är viktiga för att möta den demografiska förändring som Sverige befinner sig i.

Ansvaret inom regeringen är så fördelat att det är jag som besvarar dessa båda interpellationer om ett längre arbetsliv.

De demografiska utmaningarna kräver högre arbetskraftsdeltagande under åren som kommer. Att fler kommer in och stannar kvar längre på arbetsmarknaden är oerhört viktigt, både ur ett individperspektiv och ur ett samhällsperspektiv. Arbete är förutsättningen för såväl individens som samhällets ekonomi och välbefinnande. Väl belagda studier visar att individer som har ett arbete har betydligt bättre hälsa än personer utan arbete.

OECD-statistiken visar att Sverige är bland de länder som har högst sysselsättningsgrad i åldersgruppen 55–64 år. Men trots att vi har ett bra utgångsläge är det regeringens bedömning att det är viktigt att fokusera på de utmaningar den demografiska utvecklingen innebär för framtidens arbetsliv.

Äldre i arbetslivet är en viktig resurs som bör tas till vara. För att åstadkomma detta behöver arbetstagare i alla åldrar vara rustade för att kunna byta jobb eller ändra inriktning inom befintligt yrke genom utbildningsinsatser och livslångt lärande. Men det handlar även om attityder och arbetsplatskultur.

Då jag träffar äldre arbetstagare får jag ofta höra att de känner en dold diskriminering genom att det till exempel förväntas att man ska träda åt sidan och ge plats åt yngre kolleger, att man inte får delta på samma utbildningar som yngre eller att arbetsgivaren inte tar till vara den kompetens man besitter.

Den faktiska utträdesåldern är i många yrken lägre än 65 år. Detta beror inte på att det saknas ekonomiska incitament att arbeta längre, utan det handlar om att arbetstagare slits ut i förtid. Om människor ska orka jobba ett helt arbetsliv krävs bättre arbetsmiljöförhållanden i psykiskt och fysiskt slitsamma arbeten.

Arbetsmiljö är därför ett fokusområde för regeringen. Nu tar regeringen fram en ny strategi för arbetsmiljöpolitiken i nära samarbete med arbetsmarknadens parter. Som en del i strategiarbetet anordnar regeringen under våren ett antal kunskapsseminarier för att fånga upp olika utmaningar och möjligheter i arbetsmiljöarbetet. Ett seminarium behandlar behovet av ett förlängt och hållbart arbetsliv, med fokus både på unga och äldre och de behov man har i olika delar av karriären. Ett annat behandlar psykosocial arbetsmiljö.

Inom ramen för Pensionsgruppens arbete pågår dessutom sedan några år en bred översyn av pensionssystemet. Den långsiktigt stora frågan är här den om ett längre arbetsliv – för att trygga tillräckliga pensioner, pensionssystemets finanser och välfärden. Det arbetet kommer att fortgå under lång tid med det övergripande syftet att uppnå fler arbetade timmar under livet.

Anf. 16 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag vill tacka ministern för svaret som tyvärr inte säger mig så mycket i alla fall, och jag vet inte om någon annan upplever det annorlunda.

Det märkliga är att halva svaret handlar om att försvara den politik som gäller och som hyllar att Sverige har ett högt arbetskraftsdeltagande bland äldre.

Sanningen är att sedan 2006 är det 100 000 fler äldre än 65 år som arbetar. Totalt beräknar man att det är ungefär en kvarts miljon i dag. Och många nya företag har tillkommit. Det visar att den politik vi förde fungerade.

Sanningen är också att dagens 65-åringar är både friskare och piggare än vad man var bara för 10–20 år sedan, även om det naturligtvis finns personer som blir utslitna tidigare. Sedan finns det de som med glädje jobbar långt efter att de blivit 70 år – personer med lång och gedigen erfarenhet som kan dela med sig av sin kunskap till yngre.

Det bidrar naturligtvis till både högre tillväxt och den gemensamma välfärden. Det är bra att ministern och vi har en samsyn där. Men jag blir lite förvånad, för trots detta vill regeringen att de som anställer personer ska betala en särskild löneskatt. Denna straffskatt riskerar att göra att det blir färre jobb och färre äldre som arbetar, och det kan till och med bli lägre löner. Det motverkar ju att vi får fler in på arbetsmarknaden.

Det som jag tycker är den största faran är att välutbildade och erfarna människor i yrken som ingenjörer, sjuksköterskor, lärare och andra högutbildade som det är väldigt stor brist på går hem och gör ingenting, och så ropar vi efter en arbetskraft som inte finns.

Jag kallar detta för en jobbfientlig politik för äldre, och det kommer fler att säga när det blir känt vad regeringen tänker göra. Att göra det dyrare att anställa kan ju aldrig ge fler jobb. För mig är det en helt omöjlig ekvation.

Någon nämnde i en artikel att det kan urholka pensionssystemet om människor inte jobbar längre, om man inte ger en morot för att jobba längre. Vi kan inte piska folk till att göra det, men vi kan stimulera människor att göra det.

Ministern nämnde faktorer som arbetsmiljö, kultur och annat på arbetsplatser. Det tror jag är jätteviktigt att jobba med, och det är frågor

som ligger mig varmt om hjärtat. Men vad politiken kan göra är att stimulera fler till att arbeta, precis som vi gjorde och därmed fick 100 000 fler att gå till jobbet trots att de uppnått pensionsåldern. Jag menar att regeringen är inne på fel väg.

Som ministern nämner i sitt interpellationssvar står vi inför demografiska utmaningar. Hur gör vi för att få människor att arbeta längre? Vad tänker regeringen lägga fram för förslag? Vad kommer det att finnas för morötter? Bli det piska, eller vad kommer det att bli? Jag har svårt att se att det skulle bli något positivt av att straffa och göra det dyrare att anställa den grupp som vi talar om nu.

Anf. 17 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för svaret.

Jag ställde denna interpellation till framtids- och strategiminister Kristina Persson. Orsaken till att jag gjorde det är att hon har ett uppdrag i regeringen som handlar om att se de långsiktiga perspektiven och hur regeringen ska hantera framtida utmaningar.

Framtidsministern svarar i en intervju i regeringens egen webb-tv att det inte handlar om jobb. För mig känns det märkligt, och jag kommer att återkomma till framtidsministern, för jag tror att vi behöver tala om de viktiga demografiska utmaningarna på svensk arbetsmarknad. Jag har full förståelse för att arbetsmarknadsministern är här och är glad att hon har svarat på interpellationen.

Herr talman! Jag vill bara ge en kommentar till detta. Stefan Löfven valde att inte ha en integrationsminister i sin regering, och det valet kan man naturligtvis göra. Trots att integrationen fungerar väldigt dåligt säger Stefan Löfven att det nog ändå är viktigare att frågan genomsyrar hela regeringen. Stefan Löfven valde också att inte ha en migrationsminister utan i stället en justitieminister som ska sköta migrationsfrågorna med vänster hand. Däremot har vi en framtidsminister som själv uppenbarligen tycker att uppgiften är att diskutera framtida utmaningar, men det statsrådet har inte gått att få till kammaren, så jag kommer att återkomma.

Nu till själva frågan som är väldigt viktig. Jag är glad att arbetsmarknadsministern och därmed regeringen enligt svaret tycker att det är viktigt att fler jobbar längre, att vi har fler arbetade timmar i ekonomin. Jag delar också mycket av det som arbetsmarknadsministern säger i sitt svar.

Det handlar om flera saker. Det handlar om hur vi kan få yngre att komma in tidigare på arbetsmarknaden. Det handlar också om att de äldre som har möjlighet ska kunna jobba längre.

Här har den tidigare regeringen gjort en del. Till exempel har vi, som vi var inne på tidigare, sänkt kostnaden för att anställa äldre. Det finns ett extra incitament att jobba efter 65. Man betalar lite lägre skatt. Och vi införde förbud mot åldersdiskriminering. Men mycket, mycket finns kvar att göra. Därför tycker jag att det är glädjande att vi först och främst har en regering som ser det här behovet.

Sedan kommer vi till förslagen som jag tror att vi måste börja diskutera. Vi ser att vi behöver fortsätta underlätta för människor att vara kvar i arbetskraften. Det handlar såklart om arbetsmiljön, som är en otroligt viktig fråga. Den lämnar jag därhän nu, för där har vi en samsyn. Det handlar till exempel också om att låta människor kvarstå i anställning

längre. Det är en fråga som jag undrar hur arbetsmarknadsministern ser på. Från Alliansens sida har vi föreslagit att man ska få kvarstå i anställning ända till 69 år. Vi moderater tycker också att studiestödsåldern ska höjas ytterligare, det vill säga att man ska kunna byta bana mitt i livet och helt enkelt kunna studera vidare senare i livet för att kunna hålla längre och göra andra saker. Vi behöver helt enkelt öka rörligheten och möjligheten till omställning för att människor ska kunna vara kvar på arbetsmarknaden längre.

När det gäller både studiestöd och lagstiftning tror jag att det finns saker kvar att göra. Självklart är det inte bara politiken som styr hur länge man jobbar. Det finns många andra delar. Men politiken måste kunna möjliggöra att människor stannar kvar längre. Om vi inte gör det har vi mycket svårt att klara de demografiska utmaningar vi ser. Ungdomar kommer sent in på arbetsmarknaden i dag. Här måste vi göra någonting. Vi måste också se till att man kan stanna kvar längre. Annars kommer ekvationen aldrig att gå ihop.

Därför är min fråga nu till arbetsmarknadsministern: Hur ser ministern på möjligheterna att höja stödet till CSN ytterligare, att ha åldersgräns till CSN och att förändra LAS, så att man kan vara kvar i anställning längre?

Anf. 18 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Låt mig först säga att det här är en väldigt viktig fråga som jag tycker att det är bra att interpellanterna lyfter fram. Det är inte så att det finns *en* lösning som ska få fler att kunna och vilja arbeta längre, utan det kommer att krävas insatser inom många olika områden, och det kommer att se olika ut i olika branscher och för olika individer. Det här är en viktig framtidsfråga, både för individen och för samhället.

Katarina Brännström har frågat specifikt om skattesystemet. Eftersom personer över 65 år i princip inte har rätt att få några förmåner från socialförsäkringssystemet är det självklart inte heller rimligt att arbetsgivaren ska betala socialförsäkringsavgift för de förmåner som man inte får ut, menar regeringen. Däremot finns det många skäl för att man ska ha en likformighet i skattesystemet, och det är detta vi återställer. Det blir precis som det som infördes när man gjorde den stora skattereformen 1991.

Ett av de viktigaste skälen till att man slutar arbeta vid eller före pensionering är den egna hälsan eller en funktionsnedsättning. Det finns väldigt lite som tyder på att man skulle sakna ekonomiska incitament att fortsätta arbeta. Det finns ekonomiska incitament, eftersom man har betalat väsentligt lägre skatt vid arbete över 65 års ålder. Jag har svårt att se att det skulle finnas väldigt mycket mer att få ut av den typen av stimulanser.

Däremot är det mycket som tyder på att det finns en hel del att göra när det gäller ohälsan. Vi har under den senaste fyraårsperioden haft en utveckling där den arbetsrelaterade ohälsan stadigt ökat, liksom annan ohälsa. Sjukskrivningstalen ökar ganska dramatiskt, och det är i allt större utsträckning yngre människor som sjukskrivs i dag. Det här är en alarmerande utveckling som man måste ta på största allvar.

Inom mitt ansvarsområde ligger framför allt den ohälsa som är relaterad till arbetet. Jag delar tyvärr inte Elisabeth Svantessons uppfattning att vi har samma syn på arbetsmiljöns betydelse, i alla fall inte när det kommer till praktiken; den gamla regeringen skar ned kraftigt på

resurserna till Arbetsmiljöverkets inspektioner samt till forskning om arbetsrelaterad ohälsa och arbetslivsforskning. Den här regeringen kommer att göra ändringar och satsningar i arbetsmiljöarbetet.

Men jag tycker att Elisabeth Svantesson tar upp flera viktiga frågor som verkligen är värda att diskutera, till exempel möjligheten att ändra i LAS från 67 år, som det är i dag, till 69 år. Det tycker jag är ett intressant förslag som verkligen är värt att övervägas. Det är också därför som den frågan i dag ligger hos Pensionsgruppen, där alla partier som värnar om pensionsuppbyggnaden ingår. Jag hoppas att man kommer att behandla frågorna på ett konstruktivt sätt där. Jag vill inte föregripa detta, men det är absolut värt att diskutera.

Detsamma gäller förslag om förändringar i studiestödssystemet. Jag är inte beredd att ta ställning för en sådan förändring, men jag ser naturligtvis att det finns starka skäl att titta på den typen av förändringar. När det handlar om hur fler ska kunna arbeta längre måste man titta på område för område. Det finns säkert en lång rad olika områden som är viktiga att förändra. De frågor som just nu står i fokus för regeringen gäller investeringar i arbetsmiljön, eftersom vi ser att utvecklingen där går käpprätt åt fel håll.

Anf. 19 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Det här med 65-årsåldern och hur vi ser på människor som blivit äldre är ganska intressant. Jag tror att Sverige är ett av de länder där man faktiskt åldersdiskriminerar. Vi ser negativt på människor som kommit upp i åldrarna. Jag har själv fyllt 65 år i år, och jag känner mig egentligen inte ett dugg annorlunda än jag gjorde för fem år sedan. Jag står här och debatterar – på min födelsedag till och med – äldres möjligheter att få arbete efter 65 år. Det är faktiskt så att vi är friskare och piggare, och vi behövs. Det finns ett stort behov av framför allt välutbildade människor. Det finns branscher som redan nu skriker efter ingenjörer, sjuksköterskor, läkare, tandläkare, lärare och många fler yrken.

Ministern säger att hon inte tror att det ekonomiska har så stor betydelse. Jag tror precis tvärtom. Folk jobbar inte bara för att de älskar sitt jobb eller trivs där; även det faktum att det lönar sig att jobba stimulerar människor att göra det. Särskilt kvinnor i vår generation som har varit hemma när barnen varit små och så vidare och inte har en så fet pension ser arbetet som ett gott tillskott. Frågan är hur vi stimulerar fler att arbeta när vi vet att den faktiska pensionsåldern är en bra bit under 65 år. Jag vet inte exakt vad den ligger på i dag, men vi vet att den i alla fall är flera år lägre.

Sverige har ett högt deltagande när det gäller äldre arbetskraft, och det tycker jag att vi ska vara rädda om. Därför blir jag orolig när ministern talar om likformighet i skattesystemet. Tidigare socialdemokratiska regeringar har väl inte varit så mycket för likformighet i skattesystemet, så jag vet inte riktigt hur man menar. Men jag tror att det har betydelse att det har lönat sig så mycket bättre att fortsätta att arbeta, om inte annat så på deltid. Det har tjänat hela Sverige väl. Det tjänar välfärden väl. Det tjänar tillväxten. På många områden kan vi säga detta.

Jag kan hålla med om att det säkert finns mycket vi tillsammans borde titta på. Det här börjar bli ett problem. Friska människor, som har varit viktiga personer i sina yrken och har kunskaper som efterfrågas, går hem

och sätter sig och mår dåligt av att inte arbeta. Men om man känner att man inte är välkommen på jobbet? Om man känner ”nu förväntar de sig att jag ska sluta” är det klart att det inte stimulerar.

Jag håller med Ylva Johansson om att det finns många utmaningar kvar på många områden. Det kan gälla ekonomi, arbetsmiljö och kultur men också att vi lär oss uppskatta äldre i alla sammanhang, inte bara på jobbet. Sverige har inte råd att låta friska, pigga människor vara utan arbete, oavsett ålder, antingen man är ung eller gammal. Utmaningen är att få allt fler i arbete och att få allt fler att arbeta allt längre. Där ska det bli väldigt spännande att se vad regeringen kommer att göra. Jag tror tyvärr att förslaget om att höja den här skatten kommer att motverka detta.

Anf. 20 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar för en bra debatt. Jag är glad över att vi har en samsyn om att vi kommer att behöva underlätta för fler att arbeta och att arbeta allt längre. Jag delar arbetsmarknadsministerns syn att det inte finns några quickfix. Det är inte bara en sak som gör att detta skulle kunna bli verklighet. Människor har också olika förutsättningar, och politiken måste riktas in på flera olika delar för att möjliggöra för fler att jobba kvar längre.

Vi har olika syn på resurser till Arbetsmiljöverket, men efter 2009 ökade resurserna, och vi gjorde alldeles specifika satsningar på arbetsmiljön, till exempel för kvinnor. Jag tror att det är viktigt att rikta in satsningarna där man tror att behoven är som störst. Vi vet att det har kommit ut mycket gott av de projekt som Arbetsmiljöverket haft specifikt inriktat på arbetsmiljön för kvinnor i offentlig sektor. De har möjliggjort att man kunnat jobba kvar inom hemtjänsten i Dorotea eller Huddinge. Arbetsgivarna har ett mycket stort ansvar för att se till att arbetsmiljön är sådan att man orkar vara kvar i alla fall till 65. Jag delar helt den synen, även om vi har olika syn på resurser till Arbetsmiljöverket.

Som sagt finns det mycket man kan fortsätta att göra för att underlätta för människor att stanna kvar. Det kan gälla allt från att skapa möjligheter att byta karriär mitt i livet till att jobba mycket med attitydfrågor.

Det är ändå märkligt att regeringen aldrig vill erkänna att kostnader för att anställa människor också spelar en roll. Det är som att man inte ser att det spelar en roll att sänka priset på arbete och vad det kostar. Om det inte spelade en roll vad det kostar att ha människor anställda kan man undra varför de rödgröna vill kompensera till exempel kommunerna för den höjda arbetsgivaravgiften för unga. Det spelar faktiskt en roll. Möter man företag som inte har så många anställda vet man att kostnaderna spelar en roll. Även kostnaderna att ha en äldre person anställd spelar en roll.

Det mest anmärkningsvärda i regeringens förslag är att detta inte var något man talade om i valet. I valet talade man om massor av olika saker som man nu gör löftesbrott i. Man lyfte under valrörelsen upp flera löften som man nu backar från. Men saker som man inte talade ett dugg om vill man genomföra, till exempel att höja kostnaderna att ha alla äldre anställda.

Jag ville debattera den här frågan med framtidsministern eftersom framtidsministern i Dagens Nyheter den 25 februari gjorde en intervju om bland annat detta. Hon fick där frågan om vad som krävs för att fler nya jobb ska skapas och vilka ekonomiska åtgärder som måste till för att det ska bli lättare att anställa. Framtidsministern svarade då: Det handlar bland

annat om skatter. Beskattningen av arbete är ganska hög i dag, och då behöver man titta mer på hur skattesystemet är utformat.

När det handlade specifikt om sänkta arbetsgivaravgifter sa framtidsminister Kristina Persson: Ja, det skulle till exempel kunna handla om arbetsgivaravgifter. Men vad man behöver är en stor översyn av skattesystemet. Nu är inte statsrådet Kristina Persson här för att svara på min fråga. Det är uppenbarligen så att regeringen kanske inte har en samsyn om detta.

Jag inser att det inte finns en quickfix. Man måste göra många saker för att underlätta för äldre att stanna kvar på arbetsmarknaden längre. Men är det verkligen så, arbetsmarknadsministern, att kostnaderna för att ha unga anställda eller kostnaderna för att ha äldre mer erfarna anställda inte spelar någon som helst roll? Om de kostnaderna ökar, påverkar inte det sysselsättningen i någon som helst utsträckning, arbetsmarknadsministern?

Anf. 21 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag är säker på att Katarina Brännström har många år kvar i arbete. Jag hoppas på det. Hon är inte den enda. Vi behöver många som är 65 år och äldre än 65 år som arbetar.

Det är naturligtvis så att vi arbetar för att det lönar sig. Det är ett viktigt skäl till att människor arbetar. Det lönar sig redan att arbeta. Det lönar sig särskilt bra för den som är över 65 år. Det skiljer ungefär 30 000 kronor för den som är över 65 år mot den som är under 65 år i beskattning. Det lönar sig redan väldigt bra för den som är 65 år att fortsätta att arbeta. Jag tror inte att det finns särskilt mycket mer att hämta på att gå längre i den riktningen.

Däremot tror jag att det finns väsentliga insatser att göra, och de är inte enkla, i den fråga som Katarina Brännström tar upp om den dolda åldersdiskrimineringen. Det handlar om attityder. Även om Sverige ligger tredje bäst till när det gäller sysselsättningsgrad i gruppen 55–64 år inom OECD är jag övertygad om att vi har betydande problem med smygande åldersdiskriminering av det slag som inte är alldeles enkelt att komma åt med en diskrimineringslagstiftning.

Det handlar om attityder som påverkar människor och möjligheterna att ta nya steg i livet. Där tror jag att debatter av det slag som vi har nu påverkar och att vi som offentliga personer och politiker har ett viktigt uppdrag att delta i den debatten för att påverka de attityderna. Jag är säker på Elisabeth Svantesson och Katarina Brännström delar den uppfattningen och är beredda att medverka i det, och jag vet att ni gör det.

Låt mig svara på frågan om beskattningen och kostnaderna för arbete. Det är ganska väl belagt vad gäller generella skattesänkningar på arbete, till exempel genom generellt sänkt arbetsgivaravgift för ungdomar. De är ganska väl utforskade, och man vet att de ger en väldigt liten effekt. Dock tror jag inte att man kan säga att effekten är noll. Det tror jag ingen hävdar. Men det är en liten effekt i förhållande till kostnaden. Man får väldigt lite pang för pengarna.

Jag och regeringen är rädda om våra gemensamma resurser. Har man oändligt med resurser eller inte ser behov av stora investeringar när det gäller jobben, skolan, utbildningen, välfärden, rättvisan och klimatomställningen kan man unna sig stora skattesänkningar. Men är man

rädd om resurserna, har begränsade resurser och ser de stora behoven gör pengarna mer nytta på annat håll. Det gäller särskilt om det är arbetslösheten man vill bekämpa och man vill förbättra möjligheten att skapa nya jobb. Då ger det väsentligt större effekt att använda resurserna på ett annat sätt, och det är vad regeringen gör.

Herr talman! Jag vill också ta upp frågan om arbetsmiljöarbetet, som är en viktig fråga för regeringen. Regeringen arbetar nu med att ta fram en ny arbetsmiljöstrategi, och vi gör det i nära samarbete med parterna. Vi har valt att lyfta fram tre områden för särskilda kunskapsseminarier om detta. Ett av de kunskapsseminarierna kommer att vara på måndag. Det handlar om just om ett längre arbetsliv. Vi fokuserar på både yngres inträde i arbetslivet och äldres möjlighet att vara kvar i arbetslivet. Vi behöver kanske förlänga i båda delarna, möjligheten för unga att komma in snabbare och för äldre att vara kvar längre.

Det är ett kunskapsseminarium som kommer att ligga till grund för den arbetsmiljöstrategi som regeringen kommer att ta fram. Där har vi också möjlighet att komma med fler konkreta förslag på hur vi kan förbättra arbetsmiljön så att fler kan och förmår att jobba längre.

Anf. 22 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Det finns självklart många uppfattningar som vi delar, Ylva Johansson och jag, Alliansen och regeringen, men det kan vi lämna därhän. Det vi inte har samma uppfattningar om gäller hur man stimulerar till fler jobb.

Vi drev en politik där vi hade en medveten jobbpolitik för att man skulle få flera att jobba i bägge ändar, både de unga och de gamla. Ni gör precis tvärtom när ni gör det dyrare att anställa ungdomar och dyrare att anställda den som är över 65 år. Det är inte de enda försämringarna. Att försämra RUT och ROT kommer också att slå mot till exempel många unga och äldre erfarna som jobbar med detta. Det är svårt att se hur det skapar nya jobb eller får fler människor i jobb att göra det enklare och mer lönsamt att inte jobba. Det är här vi skiljer oss åt.

Ministern säger att det ekonomiska har en liten effekt, till exempel med lägre arbetsgivaravgifter för unga. Jag tror inte att vi har sett det svaret ännu. Det kommer säkert nu när regeringen har ändrat och vi får se ett resultat av regeringens politik. Fortfarande är det Alliansens budget som gäller. Det är vår politik som styr Sverige. Varken svenska folket eller någon annan har sett ett resultat av den rödgröna regeringens förslag och politik, men det kommer. Det blir dyrare att anställda. Det blir dyrare att driva företag. Det blir enklare och lönsammare att inte arbeta.

Det är jättesvårt att se att det är någon jobbstimulans i de förslagen. I övrigt väntar vi med spänning på vad som ska komma med regeringens politik.

Anf. 23 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Det är bra att vi har fått diskutera de här frågorna i Sveriges riksdag i dag. Det är bra av flera skäl. Många individer vill kunna vara kvar längre på jobbet. Det behöver vi möjliggöra på olika sätt. Många erfarna människor som är 55–60 år och är arbetslösa känner att man ser på deras kompetens på ett väldigt märkligt sätt. Det finns ett slags åldersdiskriminering som vi alla behöver ta på allvar. Därför är det viktigt.

Det är också viktigt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv att vi lyfter upp de här frågorna om ekvationen ska gå ihop. Vi lever allt längre, och det är helt fantastiskt. Men då måste vi också, för att kunna säkra välfärden, stanna kvar lite längre på jobbet. Det måste politiken möjliggöra.

Jag vill använda min sista minut av talartiden till att tala om vad Moderaterna vill. Vi moderater vill att vi ska behålla kostnaden att ha äldre anställda efter 65 års ålder. Vi moderater vill att det ska vara en lite lägre skattesats redan när man har fyllt 64 år och inte bara från 65 år. Vi moderater vill höja åldersgränsen för att få CSN-stöd till 60. Man ska kunna byta bana mitt i livet, helt enkelt för att möjliggöra en omställning på arbetsmarknaden och för att det ska vara möjligt att stanna kvar. Vi vill också att man ska kunna kvarstå i anställning ända till 69 år, vilket inte är möjligt i dag.

Det är några saker som vi vill göra. Och nu väntar vi med stor spänning på vad regeringen ska göra för att människor som vill och kan vara kvar längre också ska få möjlighet att vara det.

Anf. 24 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag är medveten om att Katarina Brännström inte har någon replik kvar, men jag måste ändå reagera på det som Katarina Brännström föraktfullt kallar att göra det lönsamt att inte arbeta. Jag undrar vilken värld Katarina Brännström lever i. Den är ljusår från de arbetslösas verklighet. Det är inte lönsamt att vara arbetslös. Det är förfärligt att vara arbetslös.

Under de senaste åren, med den gamla regeringen, har det skapats en situation där den som blir arbetslös också blir fattig. Det ska den här regeringen ändra på. Det handlar om en anständig rättvisepolitik. En olycka ska kunna komma ensam. Att förlora jobbet är en stor katastrof för väldigt många människor. Man ska kunna koncentrera sig på att ta sig tillbaka till arbetsmarknaden, på att söka nytt jobb så snart som möjligt. Man ska inte också behöva bli fattig eller söka försörjningsstöd.

Herr talman! Med det sagt vill jag ändå avsluta med att tacka för debatten. Det här är en mycket viktig fråga. Jag vet att både Katarina Brännström och Elisabeth Svantesson har ett genuint engagemang för de här frågorna. Jag välkomnar det, i fortsatta debatter här i kammaren men också i många viktiga debatter som måste föras i andra forum.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 10.11 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna i fem minuter.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 10.16.

§ 6 Svar på interpellation 2014/15:409 om andrahandsuthyrning av bostadsrätter

Anf. 25 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Fredrik Schulte har frågat statsrådet Mehmet Kaplan dels om han är öppen för att förlänga tidsgränsen för hur länge man får hyra ut en bostadsrätt i andra hand, dels om han är öppen för att separera frågan huruvida en bostadsrättshavare får hyra ut sin lägenhet från frågan om vem som blir den faktiska hyresgästen. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Möjligheterna för en bostadsrättshavare att hyra ut sin lägenhet utökades för att på kort sikt öka antalet tillgängliga bostäder. Lagändringarna utformades i samråd med intresseorganisationer på området för att säkerställa att bostadsrättsföreningar har förutsättningar att fungera väl. Jag är inte beredd att gå i strid med resultatet av det samråd som låg till grund för lagändringarna.

Vi behöver långsiktiga lösningar på bostadsbristen. Vi behöver fler bostäder där människor vill och kan bo. Regeringen för en politik som skapar förutsättningar för att öka byggandet av bostäder. Ett exempel är att en stimulans för nybyggnation genom investeringsstöd på 3,2 miljarder kronor per år nyligen har presenterats.

Idén att separera frågan om bostadsrättshavaren får hyra ut sin lägenhet från frågan om vem som blir andrahandshyresgäst är knappast praktiskt genomförbar. Även principiella skäl talar mot den. Eftersom regeln vilar på en intresseavvägning bör bostadsrättshavarens skäl för en uthyrning och föreningens invändningar mot den prövas i ett sammanhang. Jag avser därför inte att ta initiativ i den riktning som föreslås.

Anf. 26 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Över blockgränser och partigränser är vi alla överens om att problemet på bostadsmarknaden är en stor utmaning för Sverige. Det är ett stort hinder för den ekonomiska utvecklingen. Människor ska kunna flytta dit där jobben finns. Det är inte minst ett problem i det avseendet att Sverige har ett stort mottagande av flyktingar, vilket gör bostadsbristen i Sverige påtaglig.

Bostadsbristen är också en frihetsfråga. Människor kanske vill flytta in till storstaden, förverkliga sina drömmar och skapa ett liv på en plats som de alltid har drömt om. Att då inte ha möjlighet att skaffa ett boende skapar problem för människor och för Sverige i dess helhet.

Sverige har ett stort problem med bostadsbrist. Den grundläggande orsaken till det är jag och Morgan Johansson helt överens om. Det handlar om att det byggs för lite. Det är en fråga som vi har debatterat många gånger i kammaren och som vi kommer att debattera många gånger framöver. Vi är båda överens om målet. Men frågan är ”hur:et”. Hur ska vi åstadkomma ett ökat byggande?

Frågan som jag har ställt till bostadsministern men som justitieministern har valt att svara på handlar dock om att det finns en massa lägenheter i attraktiva områden som står tomma.

Jag har ett bra exempel på detta. Det gäller min lillebror, som för ungefär tre år sedan fick ett jobb utomlands, så han flyttade dit. Det gör att

hans lägenhet står tom. Under de första två och ett halvt åren var det inga problem att hyra ut lägenheten. Men sedan sa bostadsrättsföreningen nej. Även om vi har ändrat regelverket för att det ska bli svårare för bostadsrättsföreningarna att säga nej finns det en tidsgräns på tre år. Efter det får man inte hyra ut sin lägenhet, om bostadsrättsföreningen säger nej.

I Stockholms innerstad finns det alltså en tom lägenhet som ingen nyttjar samtidigt som vi har bostadsbrist. Om min bror skulle ha fått hyra ut lägenheten – till exempel till tre studenter – hade man på så sätt kunnat avlasta den ganska jobbiga situation som många framför allt studenter och unga befinner sig i när det gäller att hitta en bostad i Stockholmsregionen. Det är tråkigt när regeringen samtidigt säger att man vill lösa problemen. Man säger att man vill se till att fler får bostäder. Och man säger att inga lägenheter ska behöva stå tomma, speciellt inte i attraktiva områden.

Nu fick vi ett tydligt svar från Morgan Johansson. Han kommer inte att lyfta ett finger. Han kommer inte att ta något initiativ för att motverka att lägenheter står tomma, och det är väldigt trist. Det gör att ekonomin blir lidande. Människor vill flytta till storstäderna, där det finns bostadsbrist, men där finns det inga lägenheter att tillgå. Unga människor som vill flytta hemifrån eller som vill flytta till Stockholm får inte den chansen.

Morgan Johanssons svar blir: Nej, jag tänker inte lyfta ett finger. Jag tycker att det är bra som det är.

Herr talman! Jag har väldigt svårt att förstå varför lägenheter ska stå tomma när det finns människor som behöver bostäder. Svara på den frågan!

Anf. 27 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag delar naturligtvis Fredrik Schultes uppfattning att bostadsbristen är ett stort problem. Det är ett resultat av åtta års borgerlig regering. Det enda som växte på det bostadspolitiska området var högen av utredningar. Jag vet inte hur många utredningar som tillsattes under dessa år, men det var en försvarlig massa papper som producerades. Det kom dock inte fram något i sak när det gällde att öka bostadsbyggandet. Man kan inte bo i en utredning, utan man måste bo i lägenheter, så att säga i riktiga hus. Det är där som man kan flytta in.

Det vi gör från regeringen är att vi ökar bostadsbyggandet. Jag säger i mitt interpellationssvar att vi går in med ett investeringsstöd på över 3 miljarder kronor, och det är inte den enda insatsen. Det totala paketet för den bostadspolitiska satsningen uppgår till över 6 miljarder kronor, om man lägger till det som vi vill göra för att stimulera kommunerna där det byggs mycket. Detta kommer att få en väldigt stor betydelse under de kommande åren för att bygga bort den bostadsbrist som den borgerliga regeringen lämnade i arv efter sig.

Man måste jobba med riktig politik, med saker och ting som fungerar i verkligheten och inte med symbolfrågor. Det är här som Fredrik Schulte irrar bort sig i den här diskussionen. Han säger att det skulle kunna vara en lösning att man ökar möjligheterna att hyra ut bostadsrättslägenheter i andra hand. Även om man skulle göra det tillkommer det inte en enda ny lägenhet. Det är i så fall gamla lägenheter som kan hyras ut i andra hand.

Den gamla regeringen – som Fredrik Schulte understödde – genomförde en förändring i regelverket. I dag gör jag ingen annan

bedömning än vad den gamla regeringen gjorde när det gäller att avväga de olika intressen som står emot varandra.

En bostadsrättsförening vilar på en förvaltningstanke, det vill säga att man tillsammans ska förvalta det hus som man äger ihop. Det handlar om att till exempel vara beredd att ta ansvar för allt från trappstädning till att ta hand om den gemensamma uteplatsen. Man ska helt enkelt i föreningen vara beredd att ta ansvar för hela förvaltningen. Det gör att det finns ett intresse för föreningen att de som bor i föreningen ska vara beredda att ta det ansvaret.

Nu säger Schulte: Men det borde räcka med att man bara ger tillstånd till att hyra ut, och sedan ska vem som helst kunna få hyra utan att bostadsrättsföreningen ska ha ett enda ord med i laget. Men också Fredrik Schulte måste ju rimligen fråga sig om det är skillnad på att hyra ut till sin mormor eller att hyra ut till en medlem av Hells Angels. Det kan faktiskt vara en viss skillnad. Föreningen kan kanske ha en viss åsikt om huruvida det ska vara lämpligt eller inte.

Om man har en bostadsrätt som man inte tänker använda på väldigt lång tid, då är det väl naturligt att man säljer den så att det blir omsättning på bostadsmarknaden. Man ska inte sitta och tjuvhålla på den i något slags spekulativt syfte. Inte bara jag utan även alla de som tog del av samrådet när den gamla regeringen gjorde sin avvägning är rädda för att det i så fall blir en sådan utveckling.

Nej, Fredrik Schulte, var beredd att gå med och ta fram riktiga förslag och en riktig politik för att se till att det blir ett ökat bostadsbyggande i stället för dessa symbolhandlingar, som jag är rädd för skulle slå sönder bostadsföreningstanken som idé!

Anf. 28 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Det är svårt att hålla två tankar i huvudet samtidigt. Vi är helt överens om att det måste byggas mer. Jag för gärna en debatt om det, men nu handlar diskussionen om hur vi kan få ett bättre och mer effektivt utnyttjande av de lägenheter som faktiskt finns. Det var därför som jag ställde min fråga.

Det är helt orimligt att det är brist på hundratusentals lägenheter i Stockholm. Samtidigt finns det en massa tomma lägenheter här som ägarna vill hyra ut. Nej, det tillkommer ingen ny bostad om man får hyra ut sin lägenhet i andra hand, men det tillkommer ett nytt boende. En annan människa får då möjlighet att få tak över huvudet eller att förverkliga sin dröm om att flytta till storstaden. Det kan också leda till att ett företag får möjlighet att anställa en ny person.

Nu försöker Morgan Johansson skylla ifrån sig på den tidigare borgerliga regeringen. Det har varit brist på bostadsbyggande i Sverige sedan slutet av 80-talet. Jag ser att det sitter en skolklass på åhörarläktaren, och under hela elevernas livstid har Sverige antagligen varit bland de sämsta länderna i västvärlden på att bygga lägenheter. Så var det under den borgerliga regeringen i början av 90-talet, under den socialdemokratiska regeringen under slutet av 80-talet, under Göran Perssons tid vid makten, under Fredrik Reinfeldts tid vid makten och under Stefan Löfvens tid vid makten. Detta är ett jättestort strukturellt problem som Sverige har. Det blir bara larvigt om man ska försöka att göra för mycket politik av det, eftersom vi har haft det här problemet i mer än 30 år.

Man måste vända på varje sten. När det nu finns tomma lägenheter i Stockholms innerstad och ägare som vill hyra ut dessa säger Morgan Johansson: Nej, det är bostadsrättsföreningarna som ska få bestämma. Vill de inte att de som äger lägenheterna ska få hyra ut lägenheterna, då ska ägarna inte få hyra ut dem.

Herr talman! Vi genomförde ju en förändring som gjorde det lättare för människor att hyra ut sin lägenhet i andra hand. Vill Morgan Johansson ta bort den regeln? Det skapade en möjlighet för ungefär 20 000 fler människor att skaffa sig en bostad i Stockholms innerstad. Vill Morgan Johansson ta bort den möjligheten? Vill Morgan Johansson kasta ut 20 000 personer från deras tillfälliga boende?

Vår lagändring för ungefär fyra år sedan innebar att bostadsrättsföreningar inte får säga nej hur som helst. Den ändringen är på plats, och som jag har förstått det har regeringen inte tagit något initiativ till att ändra den regeln.

När Morgan Johansson framför den starka appellen att bostadsrättsföreningen till varje pris ska få bestämma över uthyrningen får man nästan tolka det som att Morgan Johansson vill riva upp lagstiftningen.

Morgan Johansson har inte läst min interpellation. Jag säger nämligen inte att man ska få carte blanche och kunna hyra ut till vem man vill, utan jag säger att man måste separera frågan om vem man vill hyra ut till och ifall man får hyra ut. Det är två olika saker. Ifall man är överens med bostadsrättsföreningen om att man får hyra ut kan man eventuellt bråka om vem man ska hyra ut till. Men om man inte är överens om ifall man ens ska få hyra ut sin bostad, ja då kan man väl avhandla den frågan först och sedan avhandla den andra frågan. Annars blir det onödig byråkrati.

Anf. 29 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Fredrik Schulte gör det enkelt för sig. Han plockar upp en symbolfråga och försöker säga att det ska lösa bostadsbristen. Jag vill naturligtvis inte riva upp lagstiftningen. I så fall har Fredrik Schulte inte lyssnat på mitt interpellationssvar. Jag säger att jag tycker att den avvägning mellan de olika intressen som här står mot varandra är väl gjord. Den gjordes av den tidigare regeringen. Det är inte där min kritik ligger. Min kritik vad gäller bostadspolitiken ligger på en helt annan bog. Den riktas mot den tidigare regeringen.

Fredrik Schulte säger att vi har haft bostadsbrist under lång tid. Ja, det har vi haft. Problemet är att under den tidigare regeringen försämrades situationen på bostadsmarknaden för varje år som gick. Det blev inte precis bättre av att det första den borgerliga regeringen gjorde var att ta bort investeringsstödet till hyresrätter. Det gjordes 2006, och från 2006 till 2007 kollapsade byggandet av hyresrätter. Det ligger på ert samvete, Fredrik Schulte.

Dessutom för ni i nästan alla de kommuner där ni har majoritet en politik som handlar om att systematiskt sälja ut hyresrätter. Jag fick i förra veckan en siffra från Hyresgästföreningen som visar att det i Stockholmsområdet sedan år 2000 har sålts ut 120 000 hyresrätter som har gjorts om till bostadsrätter. Det innebär att man höjer trösklarna för de ungdomar som vill flytta hemifrån och bilda familj. Alla har inte 1 miljon

på banken. De behöver ha möjlighet att hyra lägenhet i stället för att köpa bostadsrätt.

Det ska Fredrik Schulte då lösa genom att de som har en bostadsrätt i stället hyr ut den. Det är som sagt en symbolfråga. Det Fredrik Schulte borde göra, om han verkligen bryr sig om att människor har bra hyresmöjligheter, är att se till att det byggs fler hyresrätter. Det har han inte gjort. I stället försvårade den borgerliga regeringen den möjligheten.

Här finns en intresseavvägning mellan föreningens intressen och den enskilda bostadsrättshavarens intressen. När den enskilda bostadsrättshavaren köpte sin lägenhet gjorde han eller hon det på precis de premisserna, det vill säga visste att ifall man ska hyra ut lägenheten måste bostadsrättsföreningen ha ett inflytande över det.

Det handlar också om vem man ska hyra ut till eftersom hela upplägget vilar på en förvaltningstanke. Det är människor som gemensamt ska förvalta den fastighet de äger tillsammans. I stället för att slå sönder, eller riskera att slå sönder, bostadsrättsföreningstanken på det sätt som Fredrik Schulte är ute efter tror jag att det är mycket bättre att vi gör de stora satsningarna så att det byggs fler hyresrätter.

Anf. 30 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Jag har märkt att Socialdemokraterna börjat med en ny typ av retorik. De säger: Ni moderater skaffar inte fram tillräckligt många hyresrätter. Därför ska vi stoppa möjligheten att hyra ut fler lägenheter. Samma argumentation kör de med i fråga om överskottsmålet: Ni moderater lyckades inte nå överskottsmålet. Därför tar vi bort det. Det är alltså någon typ av dubbelsjälv motsägelse.

Vi är alla överens om att det behövs fler hyresrätter. Vi är alla överens om att det behöver byggas mer. Frågan är hur. Det är en debatt som jag gärna tar med Morgan Johansson, för det är den viktiga debatten när det gäller bostadsfrågan. Jag försöker inte påskina någonting annat. Men man måste klara av, herr talman, att hålla två tankar i huvudet samtidigt. Vid sidan av att bygga fler hyresrätter, fler bostadsrätter, fler småhus måste man också klara av att titta på det befintliga beståndet, de bostäder som redan finns, och se till att de används mer effektivt.

Det är fullständig galenskap att lägenheter står tomma när det finns människor som vill ha en bostad. Morgan Johansson, som är jurist – det är bra att han är justitieminister och jurist – har fastnat i någon form av juridisk dubbeltankekurpa, att nu ser lagen ut som den gör och därför kan vi inte ändra den.

Vi måste verka för att så många som möjligt får en bostad. Det här är lågt hängande frukter. Vi kan genom en lagändring som gör det lättare att hyra ut i andra hand få fram tusentals lägenheter i morgon, men det vill Morgan Johansson inte göra. Han tycker att det är väl avvägt trots att bostäder står tomma i områden där det är brist på bostäder. Det är galenskap, herr talman.

Anf. 31 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag sa att den bedömning som den förra regeringen gjorde i den här frågan var väl avvägd beträffande de olika intressen som står mot varandra. Om det nu är så att man har en bostadsrätt som man inte tänker

använda under lång tid, varför säljer man den då inte så att någon annan får möjlighet att flytta in i den? Varför ska den stå tom?

Det som Fredrik Schulte nu öppnar för, om man vill gå den vägen, är att människor ska kunna sitta och tjuvhålla på sina bostadsrätter hur länge som helst och sedan hyra ut dem i spekulativt syfte. Det tycker jag är helt fel väg att gå. Låt oss i stället ha en politik som innebär att vi bygger fler hyresrätter. Det tillkommer inte en enda ny lägenhet med Fredrik Schultes förslag, utan det är samma gamla symbolpolitik i fråga om bostäder som den som man ägnade sig åt under åtta års tid och som ledde till att bostadsbristen ökade för varje år.

Sedan vill jag säga till Fredrik Schulte att jag faktiskt inte är jurist. Jag är statsvetare. Det är ibland en fördel i det här jobbet eftersom man kanske mer ser rättssystemet som en del av samhället och inte enbart själva rättsväsendet. Möjligen gör det också att jag på ett annat sätt ser vilka effekter en ny lagstiftning skulle kunna få både för bostadsrättsföreningarna och för förvaltningstanken i stort, hur föreningar fungerar.

Låt oss fortsätta diskussionen om hur vi bäst får ordning på bostadsmarknaden. Där finns egentligen bara en väg att gå, att se till att det byggs fler hyresrätter. Om Fredrik Schulte vill att det ska byggas fler hyresrätter tycker jag att han ska stödja det stora investeringsprogram som regeringen från och med nästa år går fram med.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2014/15:434 om valhemligheten och det svenska valsedelssystemet

Anf. 32 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Maria Abrahamsson har frågat kultur- och demokratiministern vad hon vill göra för att det svenska valsedelssystemet ska nå upp till godtagbara krav på bevarad valhemlighet i valet 2018.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på frågan.

Att riksdagen ska utses genom fria, hemliga och direkta val läggs fast i grundlag. I kravet på fria val ligger främst att valhandlingen ska kunna utföras utan yttre påverkan och att väljaren får bestämma själv vilket parti han eller hon ska rösta på. Kravet att val ska vara hemliga motiveras också främst av intresset att skydda väljaren från den påverkan som kan uppkomma om andra får kännedom om hur väljaren röstar. Väljaren ska inte vara tvungen att visa eller tala om hur han eller hon har röstat.

I vallagen finns vissa bestämmelser som syftar till att säkerställa skyddet för valhemligheten. I val- och röstningslokaler ska det till exempel finnas ett lämpligt antal avskilda platser med valskärmar där väljarna kan rösta utan insyn. Valsedlarna ska läggas i kuvert som försluts och lämnas till röstmottagaren.

För att möjliggöra för väljare att få tillgång till valsedlar ska det i anslutning till röstmottagningsstället ordnas en lämplig plats där valsedlar kan läggas ut. Från denna plats kan väljaren ta valsedlar från ett eller flera

partier, men han eller hon kan också ta med sig och använda valsedlar som distribuerats till honom eller henne på annat sätt.

Valprövningsnämnden har vid flera tillfällen bekräftat att detta arrangemang tillgodoser grundlagens krav. Den bedömningen ifrågasätter jag inte. Samtidigt är jag medveten om att många väljare upplever ett visst obehag av att behöva ta valsedlar när andra tittar på och att det kan kännas onödigt omständligt att behöva plocka åt sig valsedlar från flera partier när man vet vilket man ska rösta på.

Det är viktigt att demokratin har legitimitet och att valen genomförs korrekt och rättssäkert på alla nivåer. För att upprätthålla förtroendet måste brister i förfarandet som noteras följas upp och åtgärdas. Regeringen är därför lyhörd för synpunkter som lämnas på hur förfarandet hela tiden kan göras ännu bättre.

Jag ser det samtidigt som viktigt att värna den tradition vi haft under lång tid att inte göra några betydande förändringar i valsystemet utan en bred parlamentarisk förankring.

En översyn av valsystemet gjordes senast av 2011 års parlamentariska vallagskommitté. Översynen resulterade bland annat i ett förslag om att partierna ska få använda sin partisymbol på valsedlarna.

Det jag ser som möjligen skulle kunna behövas är lagstiftningsåtgärder inom ramen för det nuvarande systemet som kan bidra till att ytterligare öka enskildas upplevelse av att kunna rösta fritt utan någon som helst påverkan av andra. Däremot ser jag inte anledning att överväga en omfattande reform av hela valsedelssystemet.

Sammanfattningsvis vill jag inte utesluta att vi tittar närmare på om man bör skärpa kraven på hur valsedlar görs tillgängliga i anslutning till val- och röstningslokalerna.

Anf. 33 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Herr talman! Jag tackar justitieministern för svaret och inte minst för den pedagogiska genomgången av vallagen och den grundlagsfästa ordningen med fria demokratiska val. Vikten av demokratiska val kan inte nog understrykas, så tack än en gång, justitieministern, för den viktiga påminnelsen!

Men när justitieministern kommer till det som närmare berör min interpellation, det vill säga vårt valsedelssystem, får i vart fall jag inte riktigt ihop svaret.

Justitieministern medger att det är många väljare som tycker att det är obehagligt att i vallokalen behöva ta sina valsedlar när andra tittar på. Omständligheten de upplever i att de själva måste skydda sin valhemlighet genom att plocka åt sig alla möjliga valsedlar för att inte röja vilket parti de röstar på måste man ändå säga är en rätt allvarlig sak. Och det är inte bara jag som tycker det. Det svenska valsedelssystemet har ju fått kritik av internationella valobservatörer, av statsvetare och från forskarhåll.

Därför hade jag väntat mig att det ansvariga statsrådet skulle säga att problemet nog borde åtgärdas. Uppenbarligen har demokratiminister Alice Bah Kuhnke den uppfattningen. I en debatt på Kulturhuset nyligen menade hon att det är ovärdigt Sverige att den här typen av kritik mot vårt valsedelssystem behövs. Men justitieministern lovar alltså ingenting i den vägen utan säger bara att han inte vill utesluta att han kan komma att titta

närmare på detta. Jag tycker att det är en lite defensiv attityd till ett problem som justitieministern själv medger finns.

Därför vill jag be justitieministern om ett förtydligande. Är det verkligen så att han inte tar mer allvarligt på problemet med valsedlarna än att han inte vill utesluta att han kommer att titta på frågan?

Anf. 34 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tycker att Maria Abrahamsson ska vara väldigt nöjd med svaret. Jag öppnar faktiskt upp för att vi ska göra en översyn av detta.

Sedan ska jag vara fullständigt ärlig mot Maria Abrahamsson och säga att beredningen av den här frågan internt i Regeringskansliet inte är färdig. Därför är det här så långt jag kan gå i dag. Men jag ser att problematiken finns. Vi ska också svara före den 12 maj på den kritik som vi har fått av EU-pilotprojektet, den kritik som där har yttrats. Den beredningen pågår, som sagt. Ska man göra någonting här får man i så fall ta in det.

Vi har ett par andra frågor som man också ska se över. Det finns tillkännagivanden som gäller omvalsfrågan, alltså reglerna kring omval, som också berör våra vallagar. Man skulle eventuellt kunna göra ett översynspaket av det.

Regeringens situation när det gäller utredningar generellt sett underlättas inte precis av att riksdagsmajoriteten har dragit in 200 miljoner kronor från oss i vårt förvaltningsanslag. Våra möjligheter att dra igång utredningar har alltså försvårats.

Men det jag säger här och nu är att vi ska ta det här på allvar och att vi öppnar upp för att göra en sådan här översyn. Men vi är ännu inte helt färdiga med beredningen av hur en sådan översyn i så fall skulle se ut.

Anf. 35 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Herr talman! Tack, justitieministern, för det – som jag uppfattade det – mycket positiva svaret och beskedet att man är beredd att öppna upp för en översyn av frågan! Det är nog inte bara jag som blir glad utan rätt många här utanför också. Det var verkligen kul.

Jag vill bara påpeka en sak apropå det lilla nålsticket om att det sparas 200 miljoner på utredningsväsendet, som justitieministern antydde. Man kan ju också se det så här: Regeringen tillsätter utredningar som riksdagen i ett tillkännagivande har sagt att vi inte vill ha. Jag tänker bland annat på förhandlingsperson i fallet nedläggningen av Bromma flygplats och den typen av utredningar som vi inte vill ha. Riksdagen säger klart och tydligt nej tack; ändå lägger regeringen pengar på att utreda frågor. Kanske borde man prioritera lite annorlunda i så fall, om man upplever att man har ont om pengar.

Jag vill säga ytterligare en liten sak om valsedelssystemet. Jag kan förstå att man vill samla ihop frågor inom Regeringskansliet och utreda flera saker samtidigt inom samma härad, så att säga. Men den här frågan är en sådan som man ganska enkelt skulle kunna lösa genom att till exempel flytta in valsedlarna från bordet utanför valskärmarna och ha valsedlarna innanför valskärmarna så att väljarna inte behöver känna att de måste ta en sedel från varje parti.

Men jag ska inte lägga mig i detta mer i dag. Jag är jätteglad för svaret och ser fram emot att vi i valet 2018 har bättre valhemlighet.

Anf. 36 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Hur man rent praktiskt ska göra måste man ju se över i en eventuell utredning.

Det är inte helt enkelt att bara flytta in borden bakom en skärm. Det är klart att man kan göra det, men då måste man också ha bevakning på det. Valförrättaren måste med jämna mellanrum gå och se efter att ingen har blandat valsedlar, gömt undan valsedlar eller helt enkelt tagit ett gäng valsedlar. Det blir svårare att upprätthålla den kontrollen om man sätter valsedlarna bakom en skärm. Det får man överväga hur det ska göras rent praktiskt.

Nja, de 200 miljonerna är ett väsentligt bekymmer för oss. Det är ett väsentligt bekymmer att riksdagen å ena sidan drar in pengar för oss, som Maria Abrahamsson säger, och å andra sidan inte bara säger att vi inte ska tillsätta vissa utredningar utan också gärna säger att vi ska tillsätta ytterligare utredningar – vi har ett antal tillkännagivanden i den riktningen också. Att i slutändan hamna i ett läge där vi får ihop det här är inte alldeles enkelt, men vi får se om vi kan få rätsida på det.

Nu är det ju så att utredningsväsendet ligger under regeringen. Det är ett av våra viktigaste instrument för att styra landet. Jag tycker nog att man från riksdagens sida ska fundera över hur långt man vill gå för att styra utredningsväsendet. Det är den konstitutionella balansen som man i så fall är inne och påverkar.

Men som sagt i sakfrågan, det som vi talar om här i dag: Vi är inte färdiga med beredningen av den här frågan. Jag utesluter inte att vi ska titta närmare på detta. Vi behöver ju på något sätt svara på den kritik som vi har fått.

Anf. 37 MARIA ABRAHAMSSON (M):

Herr talman! Jag hade egentligen tänkt nöja mig, men det sista justitieministern sa var just detta att han inte utesluter att vi tittar närmare på detta. Det var precis det jag ville få ett förtydligande av.

I förra replikskiftet medgav justitieministern att vi öppnar upp för en översyn. För mig är det ett kraftigare uttryck än att säga att man inte vill utesluta. Om vi ska avsluta den här i det stora hela rätt positiva debatten vill jag bara få ett förtydligande: Öppnar vi upp eller utesluter vi inte?

Anf. 38 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Vi öppnar upp för en översyn. Då hoppas jag att vi kan vara överens om vad vi har sagt i dag om var vi står i frågan.

Tack till Maria Abrahamsson för en bra diskussion om detta! Det kan säkert av en del människor upplevas som obehagligt att behöva stå och plocka på sig alla valsedlar trots att man kanske har bestämt sig för vilket parti man ska rösta på. Men alldeles enkelt är det inte att lösa detta praktiskt.

Men mitt svar i dag ska tolkas som att vi öppnar upp för en översyn av detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 39 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Hans Rothenberg har ställt tre frågor till inrikesminister Anders Ygeman om jobbskatteavdragets koppling till skottdåden i Göteborg i mitten av mars. Frågorna handlar i grunden om hur vi bättre kan förhindra att sådana händelser uppkommer. Jag är ansvarig för regeringens satsning för att stärka samhällets förebyggande arbete. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Det inrikesministern sa i intervjun i *Aktuellt* den 19 mars var att diskussionen i samhället de senaste åren i högre grad har kretsat kring skattesänkningar och jobbskatteavdrag än förorter och segregation. Det håller jag med om. Vi har i alldeles för liten utsträckning pratat om brottslighetens orsaker och hur vi kan förebygga brott.

Den här regeringen står för en politik som parallellt med insatser inom rättsväsendet också innefattar åtgärder mot brottslighetens orsaker. Det handlar om att minska klyftorna i samhället, att skapa en bra skola för alla och att stärka förutsättningarna för jobb och ökad delaktighet. Vi vill också lyfta fram och på olika sätt stimulera andra aktörer, utanför rättsväsendet, som kan bidra till att minska brottsligheten och öka tryggheten. Detta var inrikesministerns budskap, vilket måste ha varit uppenbart för alla som hörde intervjun i dess helhet.

Anf. 40 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Tack, justitieministern, för svaret!

Det här är tyvärr en både tragisk och lätt komisk interpellation som jag har fått anledning att ställa. Det var brutala mord som ägde rum i Biskopsgården i mitten av mars. Det väckte väldigt starka känslor och mycket starka reaktioner. Det var väldigt stora efterverkningar av vad som skedde där. Morden är ännu inte upplärade.

Dagen efter blev inrikesminister Anders Ygeman intervjuad i direktsändning i *Aktuellt*. Inrikesministern ansvarar för det polisiära. Därför var det han som fick svara på frågorna.

Jag reagerade på det Anders Ygeman sa i direktsändning, och det var inte bara jag som gjorde det. Det var många som hörde av sig till mig, och på sociala medier var den vanligaste frågan: Vad sa han?

Låt mig citera vad inrikesministern sa: De senaste 15 åren har det varit dåligt. De sociala klyftorna och arbetslösheten har ökat, skolresultaten har sjunkit. Därför behövs fler åtgärder.

Inrikesministern fortsatte: Jag tror att dagordningen och samhällsutvecklingen har varit en annan. Man har pratat skattesänkningar, jobbskatteavdrag och andra saker i mycket högre grad än man pratar förorter.

Jag hade själv en dialog med inrikesministern på Twitter efter sändningen. Jag fick bekräftat att detta var vad han menade. Jag tycker att det är väldigt olustigt att koppla ihop en tragisk händelse som morden – med de konsekvenser de har för alla inblandade, för det omgivande samhället och för en stad som Göteborg – med något som inte har med sammanhanget att göra.

Här kommer vi till det som Socialdemokraterna så ofta landar i, nämligen i att skylla det mesta som har hänt på skattesänkningar och på jobbskatteavdragen. Därför ställde jag frågorna i interpellationen. De är lite lätt provokativa. Jag fick inget svar på dem av Morgan Johansson.

På vilket sätt bär jobbskatteavdragen skulden för skottgåden? Anser statsrådet att mordet hade kunnat undvikas om jobbskatteavdragen inte genomförts? Finns det andra begångna brott som har sin orsak i genomförda jobbskatteavdrag?

Jag ställde mina frågor till inrikesminister Anders Ygeman, för det är ju han som har gjort dessa uttalanden och gjort en koppling mellan mordet och jobbskatteavdragen, men vad jag förstår är arbetsordningen i regeringen sådan att det är justitieministern som svarar för de mindre överlagda uttalanden som inrikesministern gör.

Jag tycker att den här frågan är värd att diskutera på ett mer seriöst plan än Anders Ygeman gjorde. Hade vi inte haft vår dialog efteråt hade jag förmodligen inte ställt den här interpellationen.

Jag tycker att det hade varit på sin plats att inrikesministern svarade på detta. Det blir faktiskt lite fånigt att justitieministern ska svara för inrikesministerns uttalanden. Nu vet jag att inrikesministern sitter i rummet utanför kammaren, för han ska nämligen ha en interpellationsdebatt direkt efter oss. Förmodligen lyssnar han på detta via tv-sändningen. Det är väl detta som tyvärr är det komiska i den allmänt tragiska situationen.

Jag ställde tre frågor om kopplingen mellan jobbskatteavdragen och gåden i Göteborg. Jag vill nu gärna höra om justitieministern anser att det stämmer att det finns en koppling här.

Anf. 41 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag håller med Hans Rothenberg om att hans interpellation är både komisk och tragisk. Hans Rothenberg verkar lida av en åkomma som alltför många politiker ofta dras med, nämligen en ovilja att förstå vad opponenter säger, alternativt en aktiv vilja att misstolka och missförstå.

Låt oss ta helheten och se vad detta handlar om och se det i ett sammanhang över de senaste åtta till tio åren. Vi har haft borgerlig regering under åtta år. År 2006 vann ni valet och tog över en situation med överskott i statsfinanserna. Det fanns 60 miljarder kronor i överskott. År 2014 förlorade ni valet och lämnade över situationen till oss. Då var det ett underskott på 90 miljarder kronor. Skillnaden mellan minus 90 miljarder och plus 60 miljarder är 150 miljarder. Dessa 150 miljarder är händelsevis nästan exakt lika mycket som ni har sänkt skatterna med – 150 miljarder i skattesänkningar under den här tiden.

Under hela er regeringsperiod handlade er dagordning om att få ned skatteuttaget så mycket som möjligt. Så trodde ni att ni skulle lösa arbetslöshetsproblemen och utanförskapsproblemen. Vad var det som hände? Jo, arbetslösheten ökade. Utanförskapet, som ni ju talade så mycket om 2006, ökade. Det blev precis tvärtom: Klyftorna ökade i Sverige mer och snabbare än i något annat västland under er regeringsperiod. Det handlar om klyftorna mellan fattiga och rika, mellan kvinnor och män och mellan stad och land.

Detta är inget jag står och hittar på, utan det är så. Det är bara att gå till statistiken och titta.

Hur såg då brottsutvecklingen ut under era åtta år? Antalet anmälda brott ökade med 200 000. Andelen anmälda brott som klarades upp minskade år för år för att i slutändan, år 2014, ligga på en nivå som är den sämsta nivån på över tio år. Det är resultatet av politiken. Det var detta som inrikesminister Anders Ygeman pekade på.

Ni ledde Sverige mot en situation där klyftorna ökade mer och mer. Ni hade bara en sak för ögonen, nämligen att hela tiden sänka skatten. Så glömde ni att föra en politik som kunde hålla ihop Sverige, och därmed skapar man en grogrund för kriminalitet, inte minst gängkriminalitet.

Hur mycket är 150 miljarder kronor? Det är så mycket som ni sänkte skatten. Det är tre gånger så mycket som hela det svenska rättsväsendet kostar per år. Det är sju gånger så mycket som hela det svenska polisväsendet kostar per år.

Tänk hur mycket du hade kunnat göra, Hans Rothenberg, om du i stället för att sänka skatten, framför allt för dem som tjänar mest, hade satsat på att hålla ihop Sverige, skapa jobb och satsa på utbildning och skola för dem som annars är på väg att hamna på en annan bana, och dessutom hade kunnat satsa pengar på brottsbekämpning! Men då handlar det inte bara om att bekämpa brott utan också om att bekämpa brottens orsaker. Det är detta vi talar om här, nämligen hur ni prioriterade under era åtta år.

Tänk om ni hade fört en politik som höll ihop Sverige i stället för en politik som bara splittrade upp! Då hade den sociala situationen sett helt annorlunda ut. Då tror jag också att vi hade haft mycket bättre möjligheter och verktyg att bryta nyrekryteringen till de kriminella gäng som nu gör tillvaron i en del förorter så besvärlig.

Nu är det upp till oss, den nya regeringen, att försöka bryta denna utveckling. Det är det vi tar oss an nu. Jag menar att det är högt prioriterat att vi verkligen gör så.

Anf. 42 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Ja, det var uppenbart så att även justitieministern ser kopplingen mellan jobbskatteavdrag och begångna mord i Biskopsgården.

Men låt oss då gå in lite grann på vad som har hänt de senaste åren! Vad är det som har hänt de senaste åtta åren? Jo, jobbskatteavdraget infördes första gången 2007. Det ger mest till låg- och medelinkomsttagare, räknat som andel av lönen. Jobbskattelättnaderna har inneburit att 99 procent av alla heltidsarbetande har fått behålla mer än 1 000 kronor i månaden och att 90 procent har fått behålla mer än 1 500 kronor.

Oberoende bedömare, såväl Konjunkturinstitutet som Finanspolitiska rådet, har ställt sig positiva till jobbskatteavdragen och menar att de leder till högre sysselsättning. Att fler arbetar och att fler betalar skatt leder till högre pensioner. Det leder till högre skatteintäkter. Det är det som har hänt under alliansregeringens tid. Trots att människor har fått betala mindre skatt är det fler som har betalat skatt, och det har blivit högre skatteintäkter till staten. Då har vi kunnat använda skatteintäkter, speciellt under en period när det var total finanskris i världen. Sverige var i ett mycket

känsligt läge. Det är det här som den nuvarande regeringen alltid glömmer bort i sammanhanget när man gör en historiebereskrivning.

Sedan gäller det insatser för att bekämpa brott. Ja, vad gjorde alliansregeringen under åtta år? Det tidsbestämda straffet för mord infördes. Man avskaffade preskription för vissa allvarliga brott. Det handlar om skärpta straff för allvarliga våldsbrott, ny vapenamnesti 2007, som återkom 2013, reformerad mutlagstiftning, åtgärder mot illegala vapen, sociala insatsgrupper, ökad säkerhet i domstol, tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation, lagring av trafikuppgifter för brottsbekämpande ändamål, åtgärder för att utreda vissa samhällsfarliga brott med mera, utvidgat förverkande, nationell mobilisering mot grov organiserad brottslighet, effektivare bekämpning av penningtvätt, skärpningar i vapenlagstiftningen och skärpta straff för vapenbrott. Livstids fängelse är normalstraffet för mord.

Jag kan göra listan längre, men det blir ganska tråkigt att lyssna om jag bara står och rabblar åtgärder som alliansregeringen vidtog.

Människor som tidigare har varit i ett utanförskap har tack vare att jobbskatteavdraget infördes också kunnat ge mer skatteintäkter till Sverige, till staten och till kommunerna. Vi kan se på Ali och Fatima i Biskopsgården och deras två barn. År 2006 var det ingen större skillnad på att vara utan arbete och att arbeta. Det som hände sedan var att Fatima, som jobbade, fick 2 000 kronor mer i månaden, och Ali har fått jobb.

Den här debatten handlar om inrikesministerns uttalande – välkommen in i spelet, säger jag till inrikesministern, även om han inte kan delta i just den här debatten. Det är absurt att skylla våldsutvecklingen på sänkta skatter.

Vi kan se på Danmark, som i dag har världens högsta skatter, utan konkurrens. De har genomfört få skattesänkningar under de senaste 15 åren men har många gånger en mer utvecklad gängkriminalitet än vad Sverige har.

Om vänsterpolitik är lösningen på förortsproblem är det en gåta att problemen generellt är ännu värre i Göteborg och Malmö, som har varit styrda av vänstern i decennier, än i Stockholm, som ofta har haft en borgerlig majoritet under de senaste 20 åren. I Stockholm har utvecklingen inte varit riktigt lika usel, även om det är allvarliga problem.

Visst är det sant att det finns ett samband mellan utanförskap och sociala problem och rekrytering till kriminella gäng. Men tror man att lösningen är att låginkomsttagare som jobbar ska betala så mycket i skatt att det i princip inte lönar sig ekonomiskt, jämfört med att gå på bidrag, har man hamnat väldigt fel i sin analys. Det var därför jag ställde interpellationen till inrikesministern.

Anf. 43 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Fru talman! Det är typiskt att om man ger en moderat fyra minuter att tala ägnar han tre och en halv minut åt att tala om skattesänkningar. Det är så det är. Det är det som är huvudintresset i er politik. Det var det ni visade under de åtta åren, då ni sänkte skatten med 150 miljarder kronor. Det är tre gånger så mycket som hela rättsväsendet kostar och nästan sju gånger så mycket som hela polisväsendet kostar. Det visar tydligt vilka prioriteringar ni har.

Utvecklingen går längre tillbaka än åtta år, ska jag säga, men detta tog fart under de här åtta åren. Vi har fått en situation där vi sitter på en explosiv kombination av å ena sidan mycket högre arbetslöshet bland ungdomar, framför allt i vissa områden, och å andra sidan en fast etablerad organiserad kriminalitet. Vi får en situation där en hel generation ungdomar på en del håll tappar sin framtidstro och inte längre ser några framtidsmöjligheter. Vad hade man att se framför sig under den borgerliga tiden? Man såg framför sig att bo hemma hos mamma tills man var 30 år och att jobba gratis i fas 3. Det var det borgerligheten hade att erbjuda.

Det är klart att det då finns en risk. Samtidigt kan man se killarna som kommer med sina fina bilar, sina guldkedjor och sin status. Det är de som är inne i de kriminella gängen. Så är det så länge det går bra för dem, innan det tar en ände med förskräckelse. Det finns en risk att en del av de ungdomar som tappar sin framtidstro i stället dras in i de kriminella gängen. Det var precis den utveckling som vi såg. Den måste vi bryta, och det måste vi göra med arbetsmarknadspolitiska insatser för de här ungdomarna.

Det handlar till exempel om en 90-dagarsgaranti. Ingen ska behöva gå arbetslös mer än 90 dagar. Det handlar om utbildningsmöjligheter, inte om fas 3 eller något annat sådant påhitt som ni har ägnat er åt under de här åtta åren utan om riktiga utbildningsmöjligheter. Det handlar om ordentliga satsningar på skolan, så att vi kan vända resultaten i skolan. Då får de en möjlighet att faktiskt växa och komma framåt, och de får en framtidstro.

Allt det sköt ni under er tid tillbaka. Ni sa: Det där bryr vi oss inte om. Det ska fixa sig självt på något sätt, bara vi sänker skatten med 150 miljarder.

Så fungerar det inte. Det grundläggande problemet är just att klyftorna har ökat så mycket att vi har fått en förnyad grogrund. Det vill inte Hans Rothenberg riktigt erkänna. Han vill, som jag tolkar honom, traska på i sina gamla spår. Hade den borgerliga regeringen suttit kvar hade vi inte sett de satsningar som den socialdemokratiska och miljöpartistiska regeringen nu går fram med. Vi prioriterar skolan framför skattesänkningar. Vi prioriterar förebyggande insatser framför bara skattesänkningar. Vi måste bekämpa brotten som sådana och få upp upplklaringsandelen. Men vi måste också bekämpa brottens orsaker.

Det är en stor och viktig förändring i den politik som den här regeringen för i förhållande till den politik som den gamla regeringen förde.

Anf. 44 HANS ROTHENBERG (M):

Fru talman! När man låter en socialdemokrat lyssna i fyra minuter tror vederbörande att man pratar om skatter i tre när man gör det i en minut.

Det finns en benägenhet hos Socialdemokraterna att skylla det mesta som sker i samhället på jobbskatteavdragen. Det är lika absurt som om regeringen i dag skulle anse att det är löntagarfondernas förtjänst att de svenska skidframgångarna i VM i Falun var så dominerande – det var ju under den tiden som de flesta åkarna föddes. Det är lika absurt som att säga att allting som är ont har skett på grund av jobbskatteavdragen.

Det har visat sig att klyftorna i Sverige ökade mellan 1994 och 2013. Det var så. Det har man visat från OECD. Men det var mellan 1994 och 2006 som klyftorna ökade. Under tiden därefter är det uppenbart att det

inte skett. Det diskuterade vi väldigt mycket i valrörelsen. Då tyckte inte Morgan Johansson att det var lika roligt som det är nu.

Den här interpellationen handlar om kopplingen mellan jobbskatteavdrag och morderna i Biskopsgården. Jag rabblade tidigare ett antal åtgärder som alliansregeringen vidtagit för att stärka möjligheterna att begränsa brottsligheten. Jag tänker inte fortsätta att rabbla dem. Däremot vill jag konstatera att Socialdemokraterna i efterhand har accepterat samtliga jobbskatteavdrag. Än så länge har man inte aviserat att man ska ta bort dem. Vi kanske får se det nu på onsdag, när vårpropositionen ska läggas fram.

Att säga att jobbskatteavdragen och morderna hänger ihop är osmakligt och olämpligt, och det är oriktigt att dra den politiska retoriken till det här lågvattenmärket.

Jag vill avsluta med att citera Olof Palme: Man måste vara försiktig med orden.

Tack för interpellationsdebatten! Jag ser fram emot att lyssna på inrikesministern efter det här.

Anf. 45 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Fru talman! Ibland undrar jag på vilken planet debatter förs. Menar Hans Rothenberg verkligen allvar när han säger att klyftorna inte ökade från 2006 och framåt? Det kvittar ju hur man mäter, om man mäter andelen barn som växer upp under fattigdomsstrecket, socialbidragskostnaderna, Gini-koefficienten eller andelen som har de 20 procent lägsta inkomsterna i förhållande till den andel som har de 20 procent högsta inkomsterna. Hur man än mäter fördelningsmässigt har vi en väldigt kraftig ökning av klyftorna från 2006 och framåt.

Det som OECD sa var faktiskt att klyftorna hade växt snabbast i Sverige av i praktiken alla västländer. Det är naturligtvis effekten av att sänka skatterna med den fördelningsprofil som ni hade samtidigt som ni trasade sönder välfärdssystemen. Det gällde till exempel sjukförsäkringarna, när ni utförsäkrade tiotusentals människor från sjukkassan, och arbetslöshetsförsäkringen, som ni i praktiken har förstört och som inte längre är en generell försäkring.

När ni gjorde så drog ni isär samhället, och de sociala problemen ökade. Men det kanske inte heller finns i Hans Rothenbergs värld. Den värld som jag beskriver nu, när jag säger att vi har en generation av ungdomar som tappar sin framtidstro och inte längre ser några framtidsmöjligheter, är den värld vi måste försöka göra någonting åt.

Det är därför som vi nu slår in på en ny väg. När Hans Rothenberg sänkte skatten blev det inte högre skatteintäkter. Det där är något slags reprintsresonemang. Det är snarare så att vi har ett stort underskott nu som vi får arva av er. Men låt oss använda de pengar som vi trots allt har till att satsa på utbildning och skapa framtidsmöjligheter för dessa ungdomar. Då kan vi bryta rekryteringen till de kriminella gängerna.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2014/15:406 om polisens attityder till anmälda brott och uppkläringen av brott

Anf. 46 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Anti Avsan har ställt ett flertal frågor som berör polisens brottsutredningsverksamhet och hur den kan förbättras. Anti Avsan frågar vilka generella åtgärder som behöver vidtas med anledning av det som framkommit i medierna om en inbrottsstöld hos ett företag i Järfälla. Han frågar även vilka åtgärder jag avser att vidta för att polisen ska nå ökad effektivitet och högre uppkläring av brott. Anti Avsan frågar också om det finns något som jag anser är särskilt viktigt beträffande polisens attityder till sina arbetsuppgifter. Avslutningsvis frågar han vilka utmaningar jag ser när det gäller hur det polisiära ledarskapet är utformat och utövas.

Tyvär är inte Anti Avsan här i kammaren, men jag ska ändå läsa upp stora delar av svaret.

Att utreda brott är en av polisens viktigaste uppgifter. Som medborgare kan man förvänta sig att Polismyndigheten vidtar relevanta utredningsåtgärder när brott har begåtts. Det är angeläget att även mängdbrott, exempelvis stölder, utreds och klaras upp – både för att de brottsdrabbade ska få upprättelse och för att värna tryggheten i samhället.

Det går att hitta många exempel på framgångsrikt brottsutredande arbete inom svensk polis. Tyvär går det också att hitta exempel på fall där polisens handläggning inte motsvarar förväntningarna. Det är viktigt att det finns en kultur och ett ledarskap som uppmuntrar och säkerställer att varje enskild medarbetare utför sina uppgifter på ett omdömesgillt och professionellt sätt. Närvarande och engagerade chefer och förundersökningsledare som ger löpande återkoppling på utfört arbete är en viktig förutsättning för en framgångsrik utredningsmiljö.

Omorganisationen av svensk polis ger fördelar både när det gäller resursfördelningen och styrningen av verksamheten. Organisation, arbetssätt och metoder måste dock fortsätta att utvecklas.

Jag tror inte att Polismyndighetens verksamhet blir effektivare av detaljstyrning från regeringen. Regeringen ska ge bästa möjliga förutsättningar för myndigheterna att verka, men det är på myndigheterna som arbetet utförs. Vi behöver en styrning som skapar större möjligheter för medarbetarna i offentlig sektor att själva ta ansvar för och utveckla verksamheten. Det är sannolikt en mer framkomlig väg att uppnå en varaktig förbättring av brottsutredningsverksamheten.

Då Anti Avsan, som framställt interpellationen, anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet förklarade tredje vice talmannen överläggningen avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2014/15:432 om åtgärder mot den organiserade brottsligheten

Anf. 47 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Roger Haddad har frågat mig om jag avser att lägga fram förslag för att öka polisens möjlighet att komma åt kriminella nätverk. Han

frågar också om jag avser att lägga fram förslag för att ytterligare komma åt problemet med illegala tunga vapen som används vid grov brottslighet. Slutligen frågar Roger Haddad om jag avser att ge ytterligare uppdrag åt Polismyndigheten med anledning av händelserna i Biskopsgården.

Våldsdådet i Biskopsgården var och är en tragedi för de drabbade och deras anhöriga. Det är också ett tecken på att de insatser som samhället hittills har gjort inte har varit tillräckliga.

Situationen i Biskopsgården är tyvärr inte unik. Vi har motsvarande problematik med kriminella gäng som utövar hot och våld i socialt utsatta områden i såväl Stockholm som Malmö och på andra ställen i Sverige. På lång sikt krävs åtgärder för att minska de sociala klyftor som skapar en grogrund för den organiserade brottsligheten i dessa områden.

Problemet med kriminella gäng och grov organiserad brottslighet måste dock adresseras på flera sätt. Inom Regeringskansliet har förslag på sekretesslättnader mellan myndigheter som samverkar för att förebygga, förhindra och upptäcka grov organiserad brottslighet tagits fram. Syftet är att underlätta informationsutbytet mellan myndigheterna för att åstadkomma ett mer effektivt arbete mot brottsligheten. Förslagen bereds för närvarande på Regeringskansliet.

Utredningen om skärpta straffrättsliga åtgärder mot organiserad brottslighet har övervägt om det straffrättsliga regelverket på vissa områden kan skärpas för att mer effektivt motverka organiserad brottslighet. Utredningen föreslog bland annat att förstadier till allvarliga brott som är vanligt förekommande inom organiserad brottslighet ska kriminaliseras i större utsträckning. Betänkandet har remitterats, och även det bereds nu inom Regeringskansliet.

Förekomsten och införseln av illegala skjutvapen i Sverige är ett allvarligt samhällsproblem. Samverkan mellan myndigheter är en nyckel i kampen mot denna typ av brottslighet. Tullverket och Polismyndigheten har stärkt sitt samarbete de senaste åren, och det har gett goda resultat. För att underlätta Tullverkets kontrollarbete föreslår regeringen i en proposition som nyligen har överlämnats till riksdagen att Polismyndigheten ska ges möjlighet att medge Tullverket och Kustbevakningen direktåtkomst till uppgifter i vapenregistren.

Det krävs också konkreta brottsförebyggande insatser. De insatser som polis, andra statliga myndigheter, kommuner, frivilligorganisationer och företag gör har stor potential. Tyvärr har det brottsförebyggande arbetet på nationell nivå varit åsidosatt de senaste åren. Parallellt med satsningar på rättsväsendet kommer regeringen därför att öka de brottsförebyggande åtgärderna. Bland annat ska en ny nationell handlingsplan för det brottsförebyggande arbetet tas fram.

Regeringen har således tagit flera initiativ som syftar till att reagera mot den grova organiserade brottsligheten, motverka kriminella gäng och försvåra införseln av illegala vapen. Regeringens politik för fler jobb, minskade ekonomiska klyftor och satsningar på utbildning är dessutom grunden för att fler unga ska känna en framtidstro såväl i Biskopsgården som i andra delar av landet.

Anf. 48 ROGER HADDAD (FP):

Fru talman! Först vill jag tacka inrikesminister Anders Ygeman för svaret på min interpellation som Folkpartiet ställde i anledning av de tragiska händelserna i Biskopsgården i Göteborg.

Det är sant att vi har haft problem även på andra ställen när det gäller skjutningar och kriminella nätverk, inte minst i Södertäljeområdet, Stockholm, Malmö – vilket var särskilt uppmärksammat för ett antal år sedan – och även orter som Göteborg.

När man lyssnar på statsrådet, fru talman, kan det låta som om alliansregeringen inte gjorde något särskilt under åtta år, men det är inte sant. Det har till exempel vidtagits åtgärder när det gäller skärpta straffskalor.

Vi tog även initiativ till vapenamnestier, även om det är klart att det inte alltid kommer att vara det mest effektiva sättet att komma åt de tunga illegala vapnen och försöka få dessa grovt kriminella personer som är beredda att ta till hänsynslösa metoder och döda människor för att uppnå sina mål. De blir tyvärr inte lugnare av att vi erbjuder amnesti om man går till det lokala poliskontoret och lämnar in k-pisterna.

Det som bekymrar mig lite grann i statsrådets svar är att man också hänvisar till det pågående arbetet och får det att låta som nyheter. Det som låter som nyheter, men det mesta beställdes faktiskt av den dåvarande alliansregeringen. Så sent som i september 2014 gjorde vi en första skärpning av innehav av illegala vapen – den 1 september 2014 trädde en ny lagstiftning i kraft.

Det finns en annan del, och jag pekade på den för ett par veckor sedan i samband med en debatt om polisfrågor i kammaren. Folkpartiet anser att vi borde ta med de andra delarna i förslaget, nämligen att överväga en kriminalisering av inte bara själva brottet utan även förberedelser av brottet. Det innebär att även de som befinner sig i det kriminella nätverket omfattas, till exempel de som skjutsar, härbärgerar vapen eller på olika sätt assisterar. Det finns ett sådant färdigt underlag.

Statsrådet säger att betänkandet har remitterats, men jag vill gärna höra vad statsrådet själv tycker. Ska dessa handlingar kriminaliseras, och när kommer i så fall ett sådant förslag? Det tror jag är ett effektivt sätt att komma åt fler personer och inte minst avskräcka dem från att ingå i kriminella nätverk.

Fru talman! Sedan var det frågan om brottsförebyggande arbete. Av statsrådets interpellationssvar kunde man få uppfattningen att den förra regeringen inte prioriterade det brottsförebyggande arbetet. Det är inte sant. Vi behöver bara titta på regleringsbrevet till polisen för 2014, där polisen har fått ett uttryckligt uppdrag att särskilt jobba med att följa upp det brottsförebyggande arbetet och ta fram metoder som har koppling till forskning och polisens underrättelseverksamhet. Vi vet också, och det nämndes även i den tidigare debatten, att det har gjorts lokala överenskommelser mellan kommuner och poliser, att sociala insatsgrupper har införts och att det har vidtagits andra åtgärder.

Det som inträffade i Malmö för ett par år sedan och nu i Biskopsgården är av en helt annan kaliber och kräver därmed helt andra effektiva åtgärder.

Anf. 49 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag är ledsen om Roger Haddad har fått intrycket att jag har sagt att den förra moderatledda regeringen inte har gjort någonting. Den gjorde naturligtvis en massa saker under sina åtta år, men tyvärr har det inte lett fram till det resultat vi har önskat. Jag tror att Roger Haddad och jag är överens om det. Det är därför vi måste vidta ytterligare åtgärder. Om den tidigare moderatledda regeringen hade varit tillräckligt framgångsrik hade det inte behövts ytterligare åtgärder. Det är själva grunden för Roger Haddads fråga.

Roger Haddad frågade mig om förslaget som nu har remitterats. Jag avvaktar naturligtvis remissinstansernas svar. Det vore främmande för mig att ta ställning redan nu.

Låt oss punkta upp vad som är viktigt för att komma åt de kriminella gängerna. Det handlar naturligtvis om att minska vapentillgången, både grova vapen som Roger Haddad tar upp och lätta vapen. Vi måste trycka vapnen bort från dessa människor, som i regel har en dålig impuls kontroll som leder till ett antal brott. Vi måste ha bättre samverkan mellan myndigheter och lätta på sekretessen mellan myndigheter så att vi kan komma åt grupperna. Vi måste bli bättre på att förverka deras tillgångar. När de har skulder ska vi plocka av dem klockor, pengar, motorcyklar och bilar. Det är ett förvånansvärt effektivt vapen mot den grova organiserade brottsligheten. Och vi måste naturligtvis utöva ett betydligt bättre brottsförebyggande arbete.

Tyvärr imponerade inte den tidigare moderatledda regeringens regleringsbrev till polisen. Där är precis allt prioriterat. Det finns ingenting som inte är prioriterat. I den meningen kan man naturligtvis stå i varje riksdagsdebatt och säga att en viss fråga var prioriterad av den förra regeringen i och med att den stod med i regleringsbrevet. Men frågan blir inte prioriterad bara för att den står med i regleringsbrevet. Precis som i de borgerliga motionerna som har antagits av riksdagen finns inte en enda sida, inte en enda stavelse, inte en enda rad om vad som inte ska vara prioriterat. Vilken del av polisarbetet ska prioriteras bort? Det finns inte en rad. Allt är prioriterat. Därmed, fru talman, är faktiskt ingenting prioriterat.

Jag hoppas att vi är överens om vikten av det brottsförebyggande arbetet. Jag hoppas att vi ska få bred uppslutning i kammaren för att skärpa det brottsförebyggande arbetet, dels för polis och säkerhetspolis, dels för resten av samhället – skola, socialtjänst, försäkringskassa. Jag hoppas att Folkpartiet kommer att vara en del i det arbetet för att skärpa det brottsförebyggande arbetet i Sverige.

Anf. 50 ROGER HADDAD (FP):

Fru talman! Jag är ledamot för Folkpartiet i justitieutskottet. För några veckor sedan antog vi 17 tillkännagivanden till regeringen. Några av statsrådets regeringspartner i Miljöpartiet och även det egna partiet var inte beredda att gå oss till mötes i utskottet. Det var en tydlig signal från utskottets sida att vi har högre ambitioner och att vi vill få fram ett antal ärenden snabbare än det som regeringen nämner. Det gäller till exempel en lag om informationsutbyte mellan myndigheter och att lätta på sekretessen. Det var precis ett sådant tillkännagivande som vi gjorde för två veckor sedan i kammaren. Vi hoppas att det kommer ett sådant förslag.

Sedan var det frågan om vad den tidigare regeringen gjorde i fråga om förebyggande insatser, prioriteringar och vad som inte pekades ut. Läs Rikspolisstyrelsens årsredovisning för 2014 under avsnittet Brottsbekämpning! Där står det tydligt att rättspolitikerna fick 40 miljarder. Ungefär hälften av dem, 20 miljarder, går till svensk polis. Antalet poliser har ökat. Det är i sig en brottsförebyggande åtgärd – om vi får polisen att syssla med rätt saker. Även i den frågan fick utskottet fram ett tillkännagivande att statsrådets regering och departement ska återuppta utredningen om att renodla polisens uppdrag så att de kan ägna sig åt till exempel brottsförebyggande arbete och att vara synliga. Den utredningen lade ni ned i februari.

Det står också i årsredovisningen att i fråga om brottsbekämpning prioriterade polisen att följa upp geografiska områden där det finns många grovt kriminella personer, att följa strategiska personer för att förhindra och störa dem samt att följa deras kriminella nätverk.

Om inte detta var en prioritering, om inte polisen hade haft resurser och tid att genomföra arbetet, och varit framgångsrika i olika delar av landet, hade inte polisen kunnat genomföra arbetet. Men polisen fick resurser och hade ett utpekad uppdrag. Polisen och Rikskriminalpolisen har gjort ett mycket bra jobb i det avseendet.

Polisen behöver mer resurser, men det behöver inte bara vara pengar. Den nya polisorganisationen är ett sätt att effektivisera samarbetet så att man inte är helt beroende, som man var tidigare, av enskilda polismyndigheter regionalt.

I polisiära termer finns något som heter särskild händelse. I februari avslutades ett sådant uppdrag för polisen i Västra Götaland. Polisen samordnade och mobiliserade resurser. Jag hoppas att polismyndigheten har de förutsättningar som krävs för att komma åt de tunga kriminella nätverken. Det är ett arbete.

Det andra arbetet är underrättelseinformation hos polisen, Rikskriminalpolisen och Säkerhetspolisen. Vi har ställt frågor i kammaren och på andra sätt.

Det tredje gäller riksdagens, lagstiftarens, signal till dem som sysslar med den typen av brott. Det kan gälla införsel av vapen, försäljning av vapen och att det är lätt att få tag på tunga vapen. Straffskärpningarna har inte alltid hängt med. Många i nätverken slipper straff därför att lagstiftningen inte har anpassats.

Låt mig än en gång får understryka – jag nämnde det för två veckor sedan i kammardebatten – att vi vill kriminalisera även dem som hjälper till och att vi vill skärpa vapenlagstiftningen.

Anf. 51 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Vi måste ändå notera att vi har haft åtta år med en moderatledd regering. Under den tiden har straffen för det mesta skärpts. En del har varit bra. Jag välkomnar de skärpningar som gjordes i fråga om vapenbrott. Straffsatserna fördubblades. Det var Socialdemokraterna som drev fram lagen, men låt den moderatledda regeringen få kredd för den saken. Det har jag inget problem med.

Straffsatserna för vapenbrott fördubblades. Brottsubriceringen särskilt grovt vapenbrott infördes. Det var för ett halvår sedan.

Nu står Roger Haddad här och säger att han vill skärpa vapenstraffen. Bör det ändå inte finnas visst utrymme för analys och eftertanke? Är nya skärpningar av vapenstraffen, de som nyss har skärpts och knappt trätt i kraft, lösningen? Tillåt mig tvivla. Jag blir gärna överbevisad om detta, men tillåt mig tvivla.

Tonläget är högt, men analysen sviktar. Varför har vi inte efter åtta år av moderatledd regering kommit till rätta med problemet? Varför fortsätter dödsskjutningarna? Den analysen skulle vara intressant att få höra.

Hur stryper vi nyrekryteringen till de kriminella gängen? Hur har samhällsutvecklingen i stort påverkat de kriminella gängens möjlighet att rekrytera?

Vi har haft åtta år av ökade klyftor, sjunkande skolresultat och växande arbetslöshet. Utanförskapet i områden som Biskopsgården, Rågsved och Tensta har ökat. Hur har det påverkat samhällsutvecklingen och de kriminella gängens möjlighet att rekrytera?

Är det kanske så att det brottsförebyggande arbetet måste börja tidigare än med polisen och batongen, även om det är viktigt? Handlar det om hur skola och bostadsområden fungerar och om hur resurserna i samhället är fördelade? Kan det spela in?

Det vore intressant att höra Roger Haddads syn på det.

När det gäller de 17 tillkännagivandena är en del sådant som vi håller på att jobba med. Det gäller till exempel sekretessen, som Roger Haddad nämnde. Det är ett helt poänglöst tillkännagivande. Det är som att tillkännage för regeringen att solen ska gå upp i morgon. Det kommer den att göra oavsett om riksdagen tillkännager det eller inte.

Ni kommer givetvis att bli bönhörda. Vi kommer att lägga fram denna lagstiftning på riksdagens bord. Det hade vi gjort även utan ert tillkännagivande.

När det gäller prioriteringen av polisens resurser borde oppositionen fundera över sina ställningstaganden. Det kommer motion på motion från borgerliga ledamöter om vad polisen ska prioritera. Det blir långa listor med vad som ska prioriteras. I era 17 tillkännagivanden om allt som polisen ska prioritera över annat fanns till och med att brott mot djurrättsaktivister skulle prioriteras. Det ville Roger Haddad tillkännage för regeringen, och det gjorde också riksdagen.

Finns det inte en risk när man går in på område efter område och prioriterar att man till slut inte prioriterar någonting? Kan inte arbetet mot den grova organiserade brottligheten bli lidande när oppositionen väljer att prioritera så mycket annat?

Vi gjorde ett annat vägval. Vårt regleringsbrev till polisen är 50 procent kortare än den förra regeringens. Vi tycker att polisen ska vara polis och att polisen utifrån situationen i lokalområdet ska kunna prioritera efter den brottslighet de ser. Eller tuffare uttryckt: Det går inte att detaljstyra polisen i Göteborg från riksdagshuset.

Anf. 52 ROGER HADDAD (FP):

Fru talman! Jag har förmånen att fortsätta att vara kommunpolitiker i Västerås och är skolpolitiker sedan 2002. Jag debatterar gärna utanförskapsområden och stadsdelar. Välkommen till Västerås, där jag har bråkat med Socialdemokraterna i åtta nio år om ett antal stadsdelar. De

säger: Prata inte om det, Folkpartiet! Stigmatisera inte! Lyft inte fram dessa områden, för då blir det bara värre!

Jag har alltså en helt annan erfarenhet på den kommunala nivån av hur det brukar låta från Anders Ygemans parti, men det är positivt att Anders Ygeman här i kammaren i alla fall tycker att det är viktigt.

Återigen: Det ska vara lokala överenskommelser mellan kommun, skola och polis, sociala insatsgrupper, fler poliser och en ny polisorganisation. Syftet från vår sida är att trycka ut pengar och resurser så att vi får lokala polisområden och närpoliser, vilket vi har förordat. Jag hoppas att detta också är Anders Ygemans uppfattning.

Jag har inte sagt att det räcker att vapenlagstiftningen skärps. I min första kommentar till händelserna i Göteborg sa jag att bara skärpta vapenstraff inte räcker. Men uppenbart ser många av dem som deltar i de kriminella gängen möjligheter att hjälpa till, tjäna pengar och kanske få högre status. Men när dessa kriminella tungviktare sedan lagförs slipper många undan. Det skulle man kunna täppa till genom det förslag som finns på Regeringskansliet och som är ute på remiss, vilket är bra.

Jag hoppas att detta var ett sätt att lyfta upp frågan. Polisens huvudproblem är inte mer resurser. De fick mer resurser varje år under vår regeringsperiod. Vi har också självkritiskt sagt att polisen måste bli mer effektiv, och jag hoppas att den nya polisorganisationen ska bidra till det.

Anf. 53 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Det är uppenbart att jag och Roger Haddad är betydligt mer överens än vad det kanske lät som i början av debatten. Jag delar i stort Roger Haddads analys.

Låt mig använda den sista minuten av min talartid till att säga vad vi skulle kunna göra ytterligare. Straff är viktigt. Det är viktigt att man får kännbara straff när man gör fel. Men om upptäcktsrisken är låg spelar straffet mindre roll. För att ett straff ska vara avskräckande måste man också kunna råka ut för det.

Därför måste vi vidta ett antal åtgärder för att öka upptäcktsrisken och slå sönder organisationen i gängen. Då är det viktigt att kunna använda de hemliga tvångsmedlen för att störa ut dem.

Det är också viktigt att de som väljer att lämna de kriminella miljöerna får det stöd de behöver. Det handlar om polisens säkerhetsarbete så att de kan känna sig trygga och säkra. Det handlar också om det sociala arbetet, om att få en ny chans, jobb och framtidstro. Här har vi en hel del att lära oss och göra. Vi måste visa att det finns en positiv väg ut för dem som väljer att lämna brottets bana.

Det ska vara hårda straff för dem som väljer brottets bana, men det ska också finnas en positiv väg ut. Här tror jag att vi i det framtida arbetet i riksdagen kan ha nytta av varandras ståndpunkter och synpunkter. Jag tackar Roger Haddad för chansen att utbyta dem i dag.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2014/15:425 om barnkonsekvensanalys vid överskuldssättning

Anf. 54 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Lotta Johnsson Fornarve har frågat mig dels om jag tagit något initiativ till att det även görs en barnkonsekvensanalys i samband med att regeringen ser över frågan om överskuldssättning, dels om jag tänker verka för att regeringen lämnar förslag som förbättrar situationen för alla de barn och unga som lever i familjer med överskuldssättning.

Frågan om överskuldssättning är högt prioriterad för regeringen. Regeringen arbetar för närvarande med flera olika åtgärder och avser att senare i höst återkomma med både en samlad strategi mot överskuldssättning och en proposition med förslag på ändringar i skuldsaneringslagen som ska ge fler evighetsgäldenärer en möjlighet att starta om på nytt utan en betungande skuldbörda. Inom ramen för detta arbete kommer barns och barnfamiljers situation att uppmärksammas särskilt.

I flera av de utredningar som kommer att ligga till grund för strategin mot överskuldssättning har ingått att belysa konsekvenserna för barn.

I betänkandet *Överskuldssättning i kreditsamhället?* redovisas att ungefär 161 000 barn lever i familjer där minst en av föräldrarna har en skuld hos Kronofogdemyndigheten. Bland dessa har 38 000 löneutmätning och ungefär 7 500 skuldsanering. Utöver dessa finns sannolikt en hel del barnfamiljer med skuldproblem som inte har skulder registrerade hos Kronofogdemyndigheten.

2012 års skuldsaneringsutredning föreslår i sitt betänkande *Ut ur skuldfällan* ett antal ändringar för att få fler evighetsgäldenärer att ansöka om och genomgå skuldsanering. Utredningen uppskattar att 25 000 fler gäldenärer skulle kunna få skuldsanering under den första femårsperioden om förslagen genomförs. Av dessa gäldenärer kan närmare 40 procent förväntas ha hemmavarande barn.

Barn är ofta särskilt drabbade vid utsköningsåtgärder av olika slag. Inom ramen för den översyn som görs av utsköningsbalken ska därför övervägas hur barns skydd kan stärkas i olika avseenden. Utredningen ska vara klar med sitt uppdrag den 1 november 2016.

Statistik från Kronofogdemyndigheten visar att antalet barn som har berörts av avhysningar har minskat, från 632 stycken 2010 till 459 stycken 2014. Många kommuner arbetar aktivt med frågan, och regeringen kommer att fortsätta arbetet mot hemlöshet, inte minst vad gäller avhysningar av familjer med barn. Den tidigare nationella hemlöshetssamordnaren pekade i sin slutrapport förra året på behovet av ett förtydligande i socialtjänstlagen om socialnämndens ansvar att arbeta förebyggande.

När det gäller barns egna skulder kan en glädjande förbättring noteras. År 2014 fanns 770 barn registrerade jämfört med 1 790 år 2010. Att barnens skulder minskar kraftigt beror sannolikt på att det genomförts flera lagändringar som gör det svårare att skuldsätta barn.

Sammanfattningsvis är situationen för barn som lever i överskuldssatta familjer en viktig fråga för regeringen. Flera uppdrag och utredningar berör frågan, och regeringen avser att återkomma i höst med en åtgärdsinriktad strategi mot överskuldssättning i vilken inte minst barn och

unga är en viktig målgrupp. Regeringens avsikt är även att i höst presentera en proposition med förslag på ändringar i skuldsaneringslagen.

Anf. 55 LOTTA JOHANSSON FORNARVE (V):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka finansmarknads- och konsumentminister Per Bolund för svaret på min interpellation om vikten av att genomföra en barnkonsekvensanalys när det gäller överskudsättning och även se på vilka förbättringar regeringen eventuellt planerar att göra när det gäller barn och unga som lever i familjer med överskudsättning.

Jag är mycket glad över att regeringen anser att frågan om överskudsättning är högt prioriterad och välkomnar också att regeringen avser att återkomma i höst med en strategi runt överskudsättning.

Överskudsättning är en katastrof för dem som drabbas, särskilt för dem som fastnar i skuldfällan under mycket lång tid, så kallade evighetsgäldenärer. Anledningen till överskudsättning varierar självklart, men ofta beror det på en personlig tragedi. Det kan vara sjukdom, arbetslöshet, konkurs och skilsmässa.

Tyvärr ser vi att antalet personer som hamnar hos kronofogden ökar, vilket också blir kostsamt för samhället. Enligt kronofogden kostar överskudsättning samhället 30–50 miljarder kronor årligen i form av ökad ohälsa bland skuldsatta.

En grupp som drabbas orättvist hårt av överskudsättning är just barn. Men tyvärr har de utredningar som har gjorts hittills om överskudsättning inte tillräckligt analyserat vilka konsekvenserna blir för barn och unga, som kan komma att leva under knappa ekonomiska förhållanden under många år, kanske under hela barndomen.

När man gör en barnkonsekvensanalys är det viktigt att se hur överskudsättning drabbar barn både indirekt och direkt. Trots att mycket har gjorts för att minska risken för att barn ska bli skuldsatta, till exempel genom förändringar i föräldrabalken, händer det fortfarande att barn blir skuldsatta inom några områden och hamnar hos kronofogden. Det borde inte behöva hända i Sverige i dag.

De flesta barn drabbas dock indirekt av överskudsättning genom att de lever i en familj där en förälder eller båda föräldrarna är överskulsatta. Närmare 40 procent av alla skuldsaneringsgäldenärer har enligt den statliga utredningen *Ut ur skuldfällan* hemmavarande barn. Många av de barnen förvägras rätten att leva normala liv. Det kan handla om att familjen inte har råd att köpa fotbollsskor, så att barnen inte kan vara med och spela fotboll, att barnen inte kan spela ett instrument därför att familjen inte har råd med avgiften till musikskolan eller att barnen inte har råd att gå och fika med sina kompisar eller gå på bio. Så enkla saker kan det handla om – sådant som kostar pengar, fritidsaktiviteter.

Jag ser det som helt nödvändigt att hitta möjligheter att kompensera barn i överskulsatta familjer så att de kan leva ett normalt och drägligt liv, precis som sina kompisar. Jag är därför glad att Per Bolund i sitt svar säger att det i flera av de utredningar som kommer att ligga till grund för strategin mot överskulsättning ingår att belysa konsekvenserna för barn. Det är oerhört viktigt att man gör en total översyn av hur barn drabbas i samband med överskulsättning, så att man skapar sig en bra helhetsbild.

Kan statsrådet lova att man gör en sådan total och övergripande barnkonsekvensanalys i samband med utredningen om överskuldssättning?

Anf. 56 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jag vill tacka interpellanten Lotta Johnsson Fornarve för att hon väcker den här viktiga frågan. Precis som Lotta Johnsson Fornarve säger är överskuldssättning i sig ett stort problem, inte minst för individen, som drabbas svårt ekonomiskt men också påverkas i grunden i sin livssituation. Vi vet att sjukdomstalen är högre och till exempel också att självmordssiffrorna är högre i den här gruppen. Det är verkligen oroande för individerna men också för samhället i stort.

Extra viktigt är det att vi ser de problem som orsakas för barn som lever i överskuldssatta familjer och de barn som tyvärr redan har skulder hos kronofogden.

Som jag redovisade i svaret ser vi en positiv trend. Men självklart är regeringen inte nöjd förrän vi har kommit till botten med problemet helt och hållet. Från regeringens sida handlar det om att ta ett brett grepp när det gäller de här frågorna. Det gäller att vidta förebyggande åtgärder, det vill säga att så långt som det bara är möjligt se till att det inte hamnar fler människor hos kronofogden. Det gäller självklart speciellt barn, som inte ska hamna där över huvud taget.

Vi är beredda att se hur de lagstiftningsändringar som har gjorts hittills fungerar och om det behöver förtydligas ännu mer att barn inte ska kunna sättas i skuld. Jag vill hävda att lagstiftningen i dag är mycket tydlig och att barn inte ska kunna skuldsättas. Vi ser nu också en positiv utveckling, att det är betydligt färre barn som har den typen av problem med att sitta i kronofogdens register. Men självklart är vi inte nöjda förrän vi har åtgärdat problemet i grunden.

Det har gjorts lite ändringar kring att föräldrar inte längre kan skuldsätta sina barn, att man inte kan låta sitt barn stå som ägare till en bil, till exempel, och att man inte heller kan skjuta över läkar- och tandläkarkostnader på barn, som man har kunnat göra tidigare. Det har alltså tagits en del steg, men vi är som sagt beredda att se vidare på det.

Jag tror också att vi måste se att man genom politiken generellt kan förbättra situationen för dem som har de svagaste inkomsterna och därmed har störst risk att hamna i ekonomiska svårigheter. Jag är glad över att vi i den budget som ska presenteras i samarbete med Vänsterpartiet kan komma med förslag att till exempel höja underhållsstödet, som vi vet går till ensamstående föräldrar, som vi vet är en grupp som har hamnat efter ekonomiskt. Det kan underlätta generellt i ekonomin för dem.

Regeringen håller också på att göra barnkonventionen till svensk lag. Det kommer också att vara ett sätt att stärka barns situation i hela samhället men inte minst när det gäller den ekonomiska situationen.

Förutom att göra det förebyggande arbetet måste vi också arbeta med att hantera problemen bättre när de väl uppstår. Där har regeringen ett brett angreppssätt. Vi tittar på möjligheten att minska risken för att barnfamiljer hamnar i stora problem, men det gäller till exempel också att se till att avhysningar av barnfamiljer kan minska och på sikt upphöra. Vi ser att det har minskat ganska rejält. I två tredjedelar av alla kommuner i Sverige sker det faktiskt inga avhysningar av barnfamiljer från deras bostäder. Det är en positiv utveckling. Men även där måste vi fortsätta och arbeta vidare,

för att se till att det inte blir några barnfamiljer i framtiden. Länsstyrelserna har också ett pågående uppdrag som handlar om att man ska förebygga avhysningar med särskilt fokus på barnfamiljer. Det är ett viktigt område som vi måste fortsätta arbeta med.

Regeringen jobbar intensivt och hårt med de här frågorna. I den strategi som vi håller på att arbeta fram har vi just barnens situation som ett speciellt fokusområde, som vi tycker är extra prioriterat. Där återkommer vi med förslag speciellt för att minska problemen med att barn ska hamna i den typ av situationer som vi ser i dag när deras familjer hamnar i ekonomiska trångmål. Det är alltså ett högt prioriterat område för regeringen.

Anf. 57 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Fru talman! Jag håller med statsrådet om att det är viktigt att jobba med det förebyggande arbetet. Det är verkligen A och O. Jag håller också med om att det är bra att Vänsterpartiet lyckades få igenom ökat underhållsstöd för ensamstående, vilket naturligtvis kommer att förbättra situationen för många av de här människorna. Det är också oerhört bra att ni jobbar på att göra barnkonventionen till lag. Det är viktiga saker.

Rent generellt kan man säga att reglerna i samband med överskudsättning hittills inte har tagit hänsyn tillräckligt till barnens situation. Det är därför nödvändigt att belysa barnperspektivet på ett bättre och tydligare sätt för att bland annat leva upp till barnkonventionen. Jag välkomnar därför att regeringen verkar ta den här frågan på största allvar.

Jag håller med statsrådet om att det är glädjande att barns egna skulder har minskat, vilket beror på flera positiva lagändringar. Men vi kan inte vara nöjda så länge barn fortfarande kan hamna i skuld hos kronofogden. Det kan de nämligen göra fortfarande inom en del områden. Det gäller till exempel när värdepapper som står i barnens namn säljs och resulterar i en skatt som föräldrarna låter bli att betala. Ett annat exempel är barn som krävs på avgifter om de är registrerade som ägare till en hund i hundregistret. I dagsläget kan barn stå som ägare till en hund, och då är det barnet som får fakturan för registreringsavgiften. Betalas den inte skickas den till kronofogden. Ett tredje exempel är det solidariska skadeståndskravet, där barn som är under 18 år kan bli skyldiga att betala skadestånd.

Att barn över huvud taget kan bli skuldsatta strider mot barnkonventionen. Jag vill därför fråga statsrådet om han tänker agera för att täppa till lagstiftningen så att inte ett enda barn i framtiden hamnar i skuld hos kronofogden.

Ett annat exempel på hur barn drabbas indirekt är i samband med löneutmätning, då föräldrar som är överskudsatta inte får tillgodoräkna sig kostnader för att kunna betala underhållsstöd. Inte heller kostnader för umgängesresor godkänns som en utgift vid löneutmätning, vilket kan få till följd att föräldrar inte har råd att besöka sina barn. Det är inte rimligt att skuldsatta föräldrar inte kan besöka sina barn eller barn inte får träffa sina föräldrar när de lever på en annan ort. De har det nog tillräckligt tufft som det är.

Socialstyrelsen skriver i en utredning från 2013 att barn som växer upp i överskudsatta familjer drabbas hårt av ett mycket utsatt ekonomiskt läge

och menar att de här familjernas livsvillkor sannolikt hör till de sämre i samhället.

Barnen upplever ofta att de väldigt tidigt får sätta sig in i familjens ekonomiska situation, vilket kan göra att skolarbetet och fritiden drabbas. En del barn berättar att de känner sig utanför för att de inte kan delta i olika fritidsaktiviteter.

Forskningen visar också att barn som har vuxit upp i social utsatthet står inför en större risk att själva hamna utanför.

Mot denna bakgrund är det viktigt att lyssna på barnens berättelser och upplevelser, vilket också har framförts av till exempel Barnombudsmannen, som menar att man i tidigare utredningar inte har lyssnat tillräckligt på barnen. Kommer Per Bolund att se till att man lyssnar på barnen den här gången när man vill utreda de problem som uppstår i samband med barn och överskuldssättning?

Anf. 58 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jag håller verkligen med om mycket av det som Lotta Johnsson Fornarve konstaterar, nämligen att det fortfarande finns kvarstående problem. Dessa problem behöver vi självklart jobba vidare med att lösa.

En del av de synpunkter som Lotta Johnsson Fornarve tar upp gränsar till det generella problemet med barnfattigdom. Där måste vi göra betydligt mer på en generell politisk nivå. Där är jag glad att regeringen nu tar steg för att till exempel förbättra trygghetssystemen. Vi vet att just när människor – barnfamiljer och försörjare – hamnar i arbetslöshet eller sjukdom är det ofta en källa till att de också drabbas av ekonomiska problem. Genom att då generellt förbättra trygghetssystemen, se till att a-kassan faktiskt blir en bättre trygghet och att se till att människor inte heller kommer att kunna utförsäkras från sjukförsäkringen ges bättre förutsättningar för barnfamiljer att kunna få en bättre ekonomi generellt sett även om de hamnar i svårigheter i sitt liv.

Vi behöver därför jobba på ett generellt plan. Men vi behöver också jobba specifikt just med de barnfamiljer som hamnar i ekonomiska svårigheter.

När det gäller just att barn inte ska hamna hos kronofogden delar jag helt Lotta Johnsson Fornarves målsättning, vilket också är regeringens målsättning, nämligen att det är det som vi vill uppnå. Där är vi ännu inte; det är bara att konstatera.

En av de saker som vi tänker titta specifikt på är just myndigheternas roll när det gäller detta. Vi vet att till exempel Skatteverket, som Lotta Johnsson Fornarve också lyfter fram, är en aktör som kan arbeta mer medvetet med dessa frågor.

Här finns det positiva metoder att arbeta med och som vi gärna vill utveckla vidare. Det finns till exempel en samverkansgrupp som heter Omyndigas skuldsättning och som arbetar för att minska barns skuldsättning. Den består i dag av Konsumentverket, Barnombudsmannen, Kronofogdemyndigheten och Sveriges Kommuner och Landsting. Där har man just vidtagit åtgärder och kommit med förslag på hur man till exempel kan minska risken att inkassobolag går för hårt fram när det gäller barnfamiljer och personer som är under 18 år när skulden uppkommer. Det tycker jag är ett gott exempel på en fungerande

samverkan mellan myndigheter som gör att vi faktiskt kan se till att minska dessa problem i framtiden.

Jag vill även lyfta fram den kommunala verksamhet som finns och som handlar om budget- och skuldrådgivning. Det är också en mycket viktig aktör. Tyvärr ser man att människor ofta väntar för länge med att gå till budget- och skuldrådgivningen för att kunna få hjälp att sanera sin ekonomi. Vi vet att många människor som är skuldsatta skulle ha stora möjligheter att få skuldsanering redan i dag men att för många väntar för länge med att ansöka och därför tyvärr alltför länge sitter fast med skulder som verkligen begränsar dem ekonomiskt. Speciellt när det gäller barnfamiljer går det självklart ut även över barnen.

Här jobbar regeringen med att försöka hitta vägar för att öka möjligheterna för människor som sitter fast i skuld att få en skuldsanering och därmed i slutändan kunna komma ut skuldfria och få en kraftigt förbättrad ekonomi. Det är ett arbete som vi är mitt i, men det finns där även möjligheter att bedriva ett förebyggande arbete och informera bättre. Här vill jag specifikt lyfta fram Kronofogdemyndighetens arbete med vägledande dialoger just i kommunikation med de människor som sitter i skuld. Man hjälper dessa människor att hitta en lösning för att få en skuldsanering. Under 2014 ökade man antalet dialoger med människor, vilket också har lett till en kraftig ökning av antalet ansökningar om skuldsanering.

Steg för steg jobbar vi alltså med att dels förbättra lagstiftningen, dels förbättra myndigheternas arbete för att se till att människor ska kunna ta sig ur skuld, då specifikt riktat mot barnfamiljer, och att se till att barn inte ska kunna hamna i skuld och få stora ekonomiska problem långsiktigt genom att de hamnar i kronofogdens register.

Men detta kommer att kräva ett fortsatt hårt arbete. Det är också en grundläggande del i regeringens arbete med en strategi mot överskuldsättning, där man specifikt ska lyfta fram barnens situation.

Anf. 59 LOTTA JOHNSON FORNARVE (V):

Fru talman! Som jag sa tidigare håller jag naturligtvis med om hur oerhört viktigt det förebyggande arbetet är, inte minst på kommunal nivå. Här finns mycket kvar att göra, kanske också när det gäller utbildning inom skolan.

Jag vill tacka för en bra interpellationsdebatt, och jag ser fram emot att fortsätta denna otroligt viktiga diskussion om överskuldsättning och särskilt om hur barn drabbas i samband med överskuldsättning. Det är mycket glädjande att ministern tar denna fråga på allra största allvar.

Jag hoppas att utredningen verkligen kommer att ta det krafttag och helhetsgrepp som är helt nödvändigt för att stärka och stötta barn i överskuldssatta familjer och se till att barn över huvud taget inte kan bli skuldsatta i framtiden.

Anf. 60 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Fru talman! Jag vill tacka Lotta Johnsson Fornarve för att hon har lyft fram denna viktiga fråga. Detta är en fråga som vi inte kan debattera nog. Det är verkligen ett stort bekymmer för alla de individer som drabbas, men specifikt för barnen som ofta är oskyldigt drabbade. Det är inte barnen som själva har försatt sig i denna situation, utan de har hamnat där på grund av att andra människor har hamnat i skuld – oftast deras försörjare.

Precis som Lotta Johnsson Fornarve lyfte fram är det inte, som det ibland sprids en bild av, lössläppt leverne och oansvarighet som leder till att människor hamnar i skuldsättning, utan alltför ofta handlar det snarare om personliga tragedier, och det är arbetslöshet eller sjukdom som utlöser denna problematik.

Därför måste vi från samhällets och från regeringens och riksdagens sida jobba för att göra allt vi kan för att minska dessa problem och underlätta för människor. Då måste vi jobba brett. Vi måste jobba med att generellt minska de ekonomiska klyftorna och skapa en större ekonomisk trygghet i vårt samhälle. Det är grunden. Sedan måste vi också jobba med att informera mycket och jobba förebyggande för att just skapa kunskap, så att människor inte försätter sig i denna situation, till exempel att de inte tar mycket riskfyllda lån med höga räntor, till exempel snabbblån, som har spritt sig mycket. Då vet vi att risken är stor för att människor hamnar i skuldsättning. Är man då en försörjare drabbar det i slutändan även barnen.

Nu jobbar vi även med att göra en bred strategi, där vi också ser till att hitta åtgärder för att hjälpa de barnfamiljer som har hamnat i skuldproblematik och så snabbt som möjligt ge dem en sanering av ekonomin, så att de kan komma ut och återigen fungera ekonomiskt och kunna ha råd med det som hör livet till i stället för att behöva sitta i väldigt svåra ekonomiska problem och vända på varje slant. Vi vet nämligen att de som drabbas allra hårdast av det är barnen, och det kan vi inte acceptera.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2014/15:420 om framtiden för Terminologacentrum

Anf. 61 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Bengt Eliasson har frågat mig om regeringen är beredd att ompröva sitt tidigare förslag om en budgetneddragning på 4 miljoner kronor för Terminologacentrum från 2016 och således låta riksdagens nuvarande beslut ligga fast. Han har också frågat mig hur jag avser att säkerställa att svenskt fackspråk och nationellt terminologiarbete ska bedrivas efter 2015 om regeringen inte omprövar sitt tidigare förslag.

Låt mig understryka att jag och regeringen vill lösa frågan om Terminologacentrum på bästa sätt, både för verksamheten och för personalen som arbetar på Terminologacentrum. Regeringen avser inte att föreslå någon förändring av nuvarande anslag för 2016. För att säkerställa ett långsiktigt och effektivt nationellt terminologiarbete kommer vi även att se över frågan om hur svensk terminologi ska hanteras och hur synergier kan uppnås med liknande verksamheter. Regeringen kommer därefter att återkomma med förslag om detta. Bengt Eliasson kan därmed känna sig trygg med att regeringen avser att säkerställa en långsiktig lösning för hur svenskt fackspråk och nationellt terminologiarbete ska bedrivas.

Anf. 62 BENGT ELIASSON (FP):

Fru talman! Jag vill först och främst naturligtvis tacka näringsministern för svaret. Det är glädjande att vi verkar vara helt överens om värdet av den verksamhet som Terminologicentrum bedriver liksom om ambitionen att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt och med stabilitet. Det är också något som har manifesterats genom en namninsamling med ungefär 2 500 underskrifter och ett stort antal tidningsartiklar i ämnet.

Alla verksamheter behöver ses över från tid till annan. Det gäller naturligtvis också TNC, Terminologicentrum, och deras offentliga uppdrag att arbeta med det svenska fackspråket. Det är givetvis bra om detta nu kan ske under ordnade former med bibehållet anslag under 2016. Samtidigt skapas naturligtvis en fortsatt osäkerhet inom organisationen, något man har levt med sedan regeringens budgetförslag i höstas.

Näringsministern pekar på behovet av att se över frågan hur svensk terminologi ska hanteras och hur synergier med liknande verksamheter kan uppnås. Min fortsatta fråga är: Avses därmed att även se över verksamheten utifrån organisatoriska och ägarmässiga utgångspunkter? Jag ställer frågan utifrån att detta utreddes grundligt redan i samband med utredningen *Mål i mun* år 2002 och att det i propositionen *Bästa språket* från 2005 föreslogs att TNC fortsatt skulle vara en självständig enhet. Den dåvarande socialdemokratiska regeringen ansåg således att nuvarande lösning var bra och att föredra. Är detta något näringsministern nu vill ompröva?

Jag tror det är betydelsefullt för TNC:s ledning, personal och ägare att få ett klart besked från näringsministern i denna möjligtvis lilla men ack så viktiga fråga.

Anf. 63 HANS ROTHENBERG (M):

Fru talman! Den här frågan kan vid en första anblick synas vara lite udda och något man inte tänker på dagligen, men i grunden handlar det ju om det svenska språket och att det finns ett ansvar för hur språket ska kunna förvaltas och utvecklas.

Låt oss titta på den svenska språklagen från 2009. Där står det: ”Som huvudspråk är svenskan samhällets gemensamma språk, som alla som är bosatta i Sverige ska ha tillgång till och som ska kunna användas inom alla samhällsområden.” Det står att ”språket i offentlig verksamhet ska vara vårdat, enkelt och begripligt” – som i denna kammare – och att ”myndigheter har ett särskilt ansvar för att svensk terminologi inom deras olika fackområden finns tillgänglig, används och utvecklas”.

Här kan man väl tala om ett samhällsuppdrag där det finns ett tydligt statligt och gemensamt ansvar, nämligen att nå kommunikation över kunskapsgränser och långsiktighet samt bidra till kunskapsutvecklingen i samhället. Man kan notera hur matematikkunskaperna i Sverige har blivit lägre under en ganska lång tid, vilket har varit oroande för framför allt högre utbildningar inom teknik och naturvetenskap. Om den språkliga utvecklingen går samma väg är det inte bra för Sverige.

Dessutom har vi väldigt mycket influenser på ett sätt vi inte har haft tidigare i det svenska samhället, genom att många flyttar in från andra länder och bidrar med nya språkliga vinklingar. Därmed är det också viktigt att vi vårdat och bevarar en stabilitet i det svenska språket. Det handlar ytterst om demokrati. Detta är alltså ett äkta samhällsuppdrag, och

det blev aktuellt i samband med budgetpropositionen i höstas. Enligt propositionen ville regeringen dra ned anslagen med 4 miljoner kronor.

Med tanke på att det är närings- och handelsministern som är här kan det även vara värt att berätta att just den verksamhet Terminologicentrum bedriver är oerhört viktig för svensk exportindustri. Jobbet som görs där gör det lättare att förklara komplexiteten i det vi säljer till omvärlden, och det ökar också kundernas intresse för våra exportprodukter. Det ger oss stora konkurrensfördelar.

Jag skulle vilja ge ett exempel från verkligheten där det här spelar roll, och det är att Terminologicentrum anlätades i samband med byggandet av Södra länken. Det visade sig nämligen inledningsvis att bergsprängare och anläggare talade förbi varandra – bergsprängarna menade att en tunnel bara var själva hålrummet medan anläggarna tyckte att en tunnel har med användningen att göra, liksom utrustning i samband med tunneln. Båda sidor blev nöjda efter Terminologicentrums insatser i projektet, och diskussionerna löpte mycket smidigare när alla förstod varandra. Helt onödiga kostnader kunde alltså undvikas, och det blev ingen prestige när man fattade beslut och kom överens eftersom det var Terminologicentrum – en oberoende och neutral part – som lagt fram förslagen.

Det var trevligt att höra ministerns svar att man inte behöver vara orolig. Jag skulle dock vilja ställa en fråga. Att ni föreslog en minskning av anslagen måste ju ha föregåtts av en tanke. Den tanken har man gärna innan man föreslår en minskning av anslagen. Nu blev det ingen minskning, men ministern säger att det finns en plan. Då tycker jag att det kanske vore på sin plats att nu, några månader efter att regeringens budgetproposition inte gick igenom, förklara lite grann vad som är en del av planen. Vad är det som gör att vi inte ska vara oroliga för språket?

Anf. 64 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Fru talman! Jag tackar för Hans Rothenbergs deltagande i debatten.

Jag tror att vi är helt överens i kammaren om att det finns en fråga om att bevaka det svenska språkets ställning. Jag tror att det är otroligt viktigt för vårt samhälle och utvecklingen på många olika områden. Det finns dock även näringspolitiska och ekonomiska argument för detta, kopplat till export och vårt utbyte med andra länder. Vi vet att vårt språk påverkas av influenser från andra länder. Så har det alltid varit, men i takt med att vi blir alltmer beroende av handel och utbyte med andra länder blir frågan om svenska språkets ställning och korrekthet i språket allt viktigare.

Jag tror också att vi som sysslar med politik och som jobbar med språket var och varannan dag – hela tiden – vet hur stor skillnad det kan vara om man ersätter ett språkbruk med ett annat och vilken effekt det kan få i budgethänseende eller för framtiden. Jag tror alltså att vi känner till språkets betydelse, men jag tror inte att alla känner samma engagemang i de här frågorna som vi brett politiskt i den här kammaren gör.

Terminologicentrum är en viktig del av det arbete som nu sker på området. De är skickliga, och strukturen har funnits en längre tid. Det har gjorts utredningar tidigare, vilket det hänvisades till. Det som hände, vilket Hans Rothenberg hänvisade till, var att den nya språklagen kom 2009. Jag tror att vi välkomnar att det blev en tydligare språklag som också gav

myndigheterna ett tydligare ansvar att jobba med att terminologi inom olika fackområden ska finnas tillgänglig, användas och utvecklas.

Det är väl här man ser på vilket sätt samarbetet kan utvecklas mellan myndigheter och Terminologicentrum och andra aktörer som har detta ansvar i samhället. Där tror jag att det finns saker och ting att göra för att utveckla verksamheten, och jag tror att vi ska se om det går att göra en sådan översyn för att stärka verksamheten. Det handlar inte om att försvaga den utan om att utveckla den.

Jag tror att en översyn kan hjälpa oss att komma vidare i det arbetet, och inte minst Terminologicentrums egna åsikter om och idéer på det här området kommer att spela väldigt stor roll. De har nämligen kunskap på området; de ser vad som fungerar i dag och även var det inte riktigt fungerar optimalt och vad man skulle kunna göra annorlunda i framtiden. Det blir alltså viktigt i arbetet.

Jag ser därför fram emot att vi, när vi nu gör tydligt att vi inte gör en justering av anslagen för 2016 utan ger tid att titta på frågan, har möjlighet att få ett bra beslutsunderlag. Då kan vi diskutera tillsammans, säkert i den här kammaren framöver, hur vi kommer vidare i de här frågorna.

Anf. 65 BENGT ELIASSON (FP):

Fru talman! Jag tackar återigen näringsministern för tydligheten. Det känns trygghet att få de här beskederna, men jag vill ändå komma med några synpunkter och medskick till det kommande arbetet.

Jag kan fortsatt känna någon form av oro för att en utredning av Terminologicentrum skulle kantra över till att bli en traditionell utredning avseende enbart organisation och ägarskap. Jag skulle se det som ytterst olyckligt. TNC:s stora betydelse skulle förtvina om TNC skulle försvinna in i någon form av myndighetifiering, så att säga, Om TNC skulle stoppas in i en myndighet och bli en del av Myndighetsverige tror jag att vinsterna för TNC som fristående enhet skulle försvinna. Det går inte att nog betona, som näringsministern är inne på, kopplingen till statsapparaten, till offentlig sektor och så vidare men också till den akademiska världen och näringslivet.

Jag skulle vilja se en utredning som mer fokuserar på värdet av TNC i integrationsarbetet. Vi vet hur svårt det är med validering av kunskaper och utbildning samt vägning av ord och begrepp, framför allt när det gäller människor som kommer från länder utanför Europa. Där blir gemensamma språktermer näringsdrivande.

Vi är helt överens om att det här är väldigt grundläggande och viktiga frågor.

Jag skulle också vilja se en fortsatt utveckling av e-myndigheterna som alltmer kräver standardiserade termbankar och arbete med dessa. Som gammal hälso- och sjukvårdspolitik kan jag inte nog betona hur gräsligt svårt arbetet med gemensamma journaler över hela landet är och hur viktiga termerna och sökbarheten i databaser är.

Det vore självfallet intressant med ett breddat ägarskap av TNC utan att göra en större organisationsförändring. Varför inte med Sveriges Kommuner och Landsting, handelshögskolorna, medtech-branschen och kanske med ett aktivt aktieäggande av staten?

Jag tackar näringsministern för svaret och är glad och nöjd att vi kan återkomma till den här viktiga diskussionen i god anda.

Anf. 66 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Fru talman! Då vill jag passa på att tacka för en väldigt konstruktiv interpellationsdebatt med medskick och inspel. Jag är säker på att inte minst de vid Terminologacentrum själva kommer att vara aktiva i det här arbetet. De sitter på en unik kunskap, som jag sa förut, om vad som fungerar bra i dag men också om det som kanske inte fungerar som det var tänkt.

Nu blev det en diskussion om Terminologacentrum som känner sig hotat och att det inte är en bra utveckling. Samtidigt är det kanske på alla områden en språkutveckling som inte går åt rätt håll och där alla aktörer inte tar ansvar för det som de skulle ta ansvar för, och samarbetet kanske inte fungerar tillräckligt bra. Jag tror att det vore bra att hitta former för samarbeten och nya konstellationer som gör att man kommer vidare i det här arbetet.

Jag tackar för dagens diskussion och räknar med att interpellanten och även andra kommer att delta i diskussionen också framgent.

Anf. 67 BENGT ELIASSON (FP):

Fru talman! Det känns gott att vi är helt överens om att vi inte ska underskatta mervärdet i en liten, snabbfotad och fristående verksamhet, att antalet intressenter behöver ökas liksom intresset för att köpa eller använda dess tjänster i många branscher och i delar av vårt samhälle.

Tack så mycket för debatten! Jag önskar näringsministern en trevlig helg.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 13 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 9 april

2014/15:491 Avsteg från riktvärden för buller i vissa orter

av *Ola Johansson* (C)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2014/15:492 Heltid

av *Katarina Brännström* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2014/15:493 Äldre på framtidens arbetsmarknad

av *Katarina Brännström* (M)

till statsrådet Kristina Persson (S)

2014/15:494 Riktiga jobb i stället för låtsasåtgärder

av *Hanif Bali* (M)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2014/15:495 Snabbspår och etablering för nyanlända

av *Hanif Bali* (M)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2014/15:496 Sysselsättningseffekter av jobbskatteavdraget

av *Niklas Wykman* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:497 Svaveldirektivet

av *Gunnar Hedberg* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:498 Europarådets konvention mot handel med mänskliga organ

av *Olof Lavesson* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 9 april

2014/15:393 Trafikverkets kommunikation kring färjan mellan Håkansta och Norderön

av *Anna-Caren Säterberg* (S)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:394 Den nya gymnasieutredningen

av *Roger Haddad* (FP)
till statsrådet Aida Hadzialic (S)

2014/15:395 Verkställande av den nationella läkemedelsstrategin

av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:396 Sänkta dieselskatter för svensk åkerinäring

av *Sten Bergheden* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:397 Förbättrat underhåll av våra vägar vintertid

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:398 Representationen i framtidsministrernas analysgrupper

av *Hanif Bali* (M)
till statsrådet Kristina Persson (S)

2014/15:399 Polisens arbete mot illegala vapen

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:400 Obligatoriska nationella riktlinjer

av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:401 Incidenter mellan civil och militär luftfart

av *Lena Asplund* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:402 Ökad patientsäkerhet

av *Margareta B Kjellin* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:403 Säkerhetspolisens möjlighet att inhämta underrättelseinformation

av *Roger Haddad* (FP)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:404 Skydd för den judiska minoriteten

av *Roger Haddad* (FP)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:405 Matförsörjningen till den svenska FN-styrkan i Mali

av *Lena Asplund* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:406 Matförsörjningen för de svenska soldaterna i Mali

av *Jan R Andersson* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:407 Upprättelse för transpersoner som har tvångssteriliserats
av *Maj Karlsson* (V)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2014/15:408 Förföljelsen av hazarerna i Afghanistan, Pakistan och Iran

av *Tina Acketoft* (FP)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 8 april

2014/15:358 Vaccin och bistånd

av *Sofia Arkelsten* (M)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2014/15:357 Den svenska linjen i IMF och Världsbanken

av *Sofia Arkelsten* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:359 Kampanjen för kandidaturen till FN:s säkerhetsråd

av *Sofia Arkelsten* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:363 Biståndets ramorganisationer

av *Sofia Arkelsten* (M)

till statsrådet Isabella Lövin (MP)

2014/15:340 Eftersatt järnvägsunderhåll på sträckan Boden–Bastuträsk

av *Edward Riedl* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:368 Regeringens inställning till fildelning

av *Aron Modig* (KD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:369 Flygstrategins innehåll

av *Edward Riedl* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:370 Hänsyn till svensk flygindustri i den kommande flygstrategin

av *Edward Riedl* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:373 Luftfartsstrategin och riksdagens tillkännagivanden

av *Edward Riedl* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:377 Infrastrukturministerns syn på Bromma flygplats

av *Edward Riedl* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

den 9 april

2014/15:341 Rätten för elever i gymnasiesärskolan att fullgöra sin skoltid

av *Betty Malmberg* (M)
till statsrådet *Aida Hadzialic* (S)

2014/15:354 Ökad satsning på lantbruksskolor

av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet *Sven-Erik Bucht* (S)

2014/15:364 Examenspremier

av *Betty Malmberg* (M)
till statsrådet *Helene Hellmark Knutsson* (S)

2014/15:374 Körkortsutbildning för unga

av *Boriana Åberg* (M)
till statsminister *Stefan Löfven* (S)

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 12.13.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdets början till och med § 8
anf. 42 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LISA GUNNFORS

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 2 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 3 Svar på interpellation 2014/15:422 om resursslöseri med invandrade läkares kompetens	2
Anf. 1 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	2
Anf. 2 LOTTA FINSTORP (M)	3
Anf. 3 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	4
Anf. 4 LOTTA FINSTORP (M)	5
Anf. 5 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	6
Anf. 6 LOTTA FINSTORP (M)	6
Anf. 7 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	7
§ 4 Svar på interpellation 2014/15:429 om varsel och jobb som försvinner	7
Anf. 8 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	7
Anf. 9 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	8
Anf. 10 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	9
Anf. 11 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	10
Anf. 12 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	11
Anf. 13 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	12
Anf. 14 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	12
§ 5 Svar på interpellationerna 2014/15:430 och 448 om ett längre arbetsliv	13
Anf. 15 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	13
Anf. 16 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	14
Anf. 17 ELISABETH SVANTESSON (M)	15
Anf. 18 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	16
Anf. 19 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	17
Anf. 20 ELISABETH SVANTESSON (M)	18
Anf. 21 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	19
Anf. 22 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	20
Anf. 23 ELISABETH SVANTESSON (M)	20
Anf. 24 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	21
Ajournering	21

§ 6 Svar på interpellation 2014/15:409 om andrahandsuthyrning av bostadsrätter	22
Anf. 25 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	22
Anf. 26 FREDRIK SCHULTE (M)	22
Anf. 27 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	23
Anf. 28 FREDRIK SCHULTE (M)	24
Anf. 29 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	25
Anf. 30 FREDRIK SCHULTE (M)	26
Anf. 31 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	26
§ 7 Svar på interpellation 2014/15:434 om valhemligheten och det svenska vasedelssystemet	27
Anf. 32 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	27
Anf. 33 MARIA ABRAHAMSSON (M)	28
Anf. 34 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	29
Anf. 35 MARIA ABRAHAMSSON (M)	29
Anf. 36 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	30
Anf. 37 MARIA ABRAHAMSSON (M)	30
Anf. 38 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	30
§ 8 Svar på interpellation 2014/15:440 om jobbskatteavdragens koppling till grov brottslighet	31
Anf. 39 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	31
Anf. 40 HANS ROTHENBERG (M)	31
Anf. 41 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	32
Anf. 42 HANS ROTHENBERG (M)	33
Anf. 43 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	34
Anf. 44 HANS ROTHENBERG (M)	35
Anf. 45 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	36
§ 9 Svar på interpellation 2014/15:406 om polisens attityder till anmälda brott och uppklaringen av brott	37
Anf. 46 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	37
§ 10 Svar på interpellation 2014/15:432 om åtgärder mot den organiserade brottsligheten	37
Anf. 47 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	37
Anf. 48 ROGER HADDAD (FP)	39
Anf. 49 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	39
Anf. 50 ROGER HADDAD (FP)	40

Anf. 51 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	41
Anf. 52 ROGER HADDAD (FP).....	42
Anf. 53 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	43
§ 11 Svar på interpellation 2014/15:425 om barnkonsekvensanalys vid överskultsättning	43
Anf. 54 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	43
Anf. 55 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V)	44
Anf. 56 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	45
Anf. 57 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V)	47
Anf. 58 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	48
Anf. 59 LOTTA JOHNSSON FORNARVE (V)	49
Anf. 60 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	49
§ 12 Svar på interpellation 2014/15:420 om framtiden för Terminologicentrum	50
Anf. 61 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	50
Anf. 62 BENGT ELIASSON (FP)	50
Anf. 63 HANS ROTHENBERG (M).....	51
Anf. 64 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	52
Anf. 65 BENGT ELIASSON (FP)	53
Anf. 66 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	53
Anf. 67 BENGT ELIASSON (FP)	54
§ 13 Anmälan om interpellationer	54
§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar	55
§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor	56
§ 16 Kammaren åtskildes kl. 12.13.	57

Tryck: Elanders, Vällingby 2015